Ватан севмак иймондандур!

Ўзбекистон овози

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Нархи: 5 сўм

1993 йил 20 апрель, сешанба

№ 70 (21.421).

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИ БОШЛИҚЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

ИСЛОМ КАРИМОВ: «ОРҚАГА ҚАЙТИШ ЙЎҚ. ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЙЎЛИ БИТТА—МУСТАҚИЛЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАБ ОЛҒА БОРИШ!»

Тасодифми, йўқми ҳар ҳолда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг самолёти «Минск-2» аэропортига ҳаммадан кейин қўнди. Шу пайт Беларусь ҳукуматининг шаҳар ташқарисидаги қароргоҳида Борис Ельцин, Леонид Кравчук, Нурсултон Назарбоев, ҳамдўстликдаги мустақил давлатларнинг бошқа раҳбарлари уни кутиб туришарди. Шу боисдан Ислом Каримов тушган самолёт пиллапояси ёнида журналистлар унга кетма-кет саволлар ёғдиришаётганида Беларусь Олий Кенгашининг Раиси Станислав Шушкевич дам-бадам соатига қараётгани учрашув мезбонининг бирмунча бетоқат бўлаётганидан дарак берарди. Ислом Каримов эса бунга парво қилмасди. У довулдек ёғилган саволларни эшитиб, шундай жавоб қайтарди:

— Учрашувни зудлик билан ўтказишга қарор қилинди. Охир оқибатда биз қандай қарорга келишимизни равшан билмасам ҳам, шуни аниқ айта оламан: Россия Президенти Ельцинга ва парламентга ишонч билдириш юзасидан 25 апрелда ўтказиладиган референдум асосий масалага: Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги бундан буён яшайдими ёки йўқми? — деган саволга жавоб беради. Бир қанча оммавий ахборот воситалари вакилларининг гўё Ўзбекистон Республикаси МДҲда қатнашишдан бош тортади, деган гаплари — ғирт ёлғон. Биз бирлашув жараёнларини ривожлантириш учун изчил ҳаракат қилиб келяпмиз. Бу ҳаракат аввалгидек қоғозда эмас, балки амалда бўляпти. Нега десангиз, шу дамгача 270 та ҳужжат қабул қилинди. Афсуски, улардан биронтаси наф бермаяпти... Ўзбекистон ўзининг тараққиёт йўлини танлаб олган. Аммо МДҲ ҳамкорликнинг энг мақбул ва энг маданий шакли эканига ишончим комил. Ҳозирги энг муҳим вазифа — таъсирчан ҳаракат омилини ишлаб чиқиб, шу тариқа мазкур ижтимоий-сиёсий тузилмадан баъзи кимсаларнинг қулай ниқоб сифатида фойдаланишига чек қўйишдан иборат.

Ислом Каримов дарҳол бошқа давлат бошлиқлари мунтазир бўлиб турган Беларусь ҳукуматининг шаҳар ташқарисидаги «Заславль-1» қароргоҳига йўл олди.

Мўъжазгина бино ичида нима гаплар бўлгани фақат ўн нафар сиёсатчига маълум (Асқар Акаев ўрнига Минскка Қирғизистон вице-президенти келди, Сапармурод Ниёзовнинг ваколатларини эса Туркманистон парламентининг спикери бажарди). Ишончли манбалардан маълум бўлишича, МДҲ давлатлари бошлиқларининг навбатдан ташқари мажлисида раислик қилиш Ислом Каримовга таклиф этилган. У таклифни рад этди. Бу — сиёсатчининг пухта мулоҳазаси эди. Ҳар ҳолда учрашувни амалда уч раҳбар — Борис Ельцин, Нурсултон Назарбоев ва Станислав Шушкевич тайёрлашган эди. Бинобарин, мажлисда ўз мақсадларини кўзловчи арбобларни «жиловлаб» туриш Каримовнинг характерига мос келмас эди. Мажлис қатнашчиларининг кўплари аниқ кун тартибини Беларусь пойтахтига келганларидан кейингина билишган эди..

Журналистлар эса кутиб туришарди. Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги мувофиқлаштирувчи кенгашнинг биносидан улар ахборот маданият марказига (собиқ Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг сиёсий маориф биносига) бориб келиб туришарди. Ҳаммалари нималар бўлаётганини билолмай ҳайрон эди. Ниҳоят, МДҲ мувофиқлаштирувчиси маҳкамасидан аниқ ахборот олинди, иш жадвали бузилишига қармай, давлат бошлиқлари мажлисхонага келишлари маълум бўлди. Одатдагидек суратга олиш учун уч дақиқа вақт берилди, шундан кейин ҳаммани журналистлар билан суҳбат бўладиган бинога боришга ўтиниб таклиф қилишди.

Давлат бошлиқлари ҳузурида эса Борис Ельцин баёнот берди. Бу баёнот Москва газеталарида тўла эълон қилинади. Бу ўринда унинг айрим қисмларинигина баён этмоқчимиз. Ажралиш жараёнлари даври ўтиб кетганига Россия Президентининг ишончи комил. Бузилган алоқаларни қайтадан тиклаш зарур. Миллатлараро жанжалларни тўхтатиш, ҳамдўстлик фуқаролари бемалол маданиятли ҳаёт кечиришлари учун имкони бўлган ҳамма ишни қилиш муҳимдир. Бунинг учун Россия бир қанча дастурлар мажмуини таклиф қилди.

Шундан кейин қора «ЗИЛ» ва «Чайка» машиналари карвони дарҳол маданият-ахборот маркази биносига етиб келди...

— Бир неча кун муқаддам ҳамдўстлигимиз давлат бошлиқларининг навбатдан ташқари учрашуви бўлишини бир неча кишигина билар эди. — Минск кенгашини бошқарган Нурсултон Назарбоев тайёр матнни ўқий бошлади. — Шундай бўлиши мантиқийдир. Аввалги ҳамма учрашувларда кўп-кўп ҳужжатлар қабул қилинди-ю, аммо улар қоғозда қолиб кетди. Шу сабабли МДҲ давлат бошлиқларининг бу галги учрашуви муҳокамасига: «Мустақил давлатлар Ҳамдўстлигини янада мустаҳкамлаш тўғрисида» деган фақат битта сиёсий масала қўйилди. Бу масала зудлик билан ҳал этишни тақозо қилади.

Сўнгра Қозоғистон Президенти ажралиш жараёнлари кучайиб бораётгани ҳақида гапирди, собиқ Иттифоқнинг энди мустақил бўлиб қолган давлатлар ўртасида яқинроқ ҳамкорлик зарурлигини айтди. Россияда кучайиб бораётган сиёсий қарама-қаршилик, қонуний сайланган Президентни четлаштиришга интилишлар оқибати нима билан тугашини олдиндан айтиб бўлмайдиган воқеаларга сабаб бўлиши мумкинлигини алоҳида таъкидлади. Бунинг оқибатида, ниҳоят, аниқ бир шаклга кирган МДҲнинг умри тугаб қолиши мумкин.

Буни англаш учун яна қанча одамлар қурбон бўлиши ва қанча азоб-уқубат чекилиши керак, — деди Қозоғистон Президенти. — Сирасини айтганда, МДҲнинг келажаги сиёсий масала эмас, балки умумбашарий масаладир! Шуларни назарда тутиб, Қозоғистон ҳарбий стратегик, иқтисодий масалаларга тааллуқли таклифларнинг бутун бир мажмуини давлат бошлиқлари муҳокамасига тақдим этишга тайёр.

Аслида, бу — бўлажак референдумда Борис Ельцинни қўллаб-қувватлашга даъват этувчи баённома эди. Ҳа, раҳбарлардан бирон киши бунга қарши чиққани йўқ, аксинча, мажлис бошқарувчисини қўллаб-қувватлади. Тўғри, Нурсултон Абишевич оз бўлмаса, собиқ Иттифоқни қайтадан тиклашга даъват қила бошлаганида, баъзилар ҳайрон бўлиб қолишди...

Ўжар Украина Президенти Леонид Кравчукнинг Минскда айтган гаплари унинг аввалги фикрларига мутлақо ўхшамас эди. У бундай деди:

— Кўпгина журналистлар мени МДҲнинг ашаддий душманига чиқариб қўйишди. Ҳа, кўп масалаларда менинг фикрим бошқа давлат бошлиқларининг фикри ва ёндашувларидан фарқ қилади. Аммо бугун шу гапни аниқ қилиб айтмоқчиман: Россиядаги референдум Россия давлати чинакам демократик ислоҳотлар йўлидан борадими ёки орқага қайтадими? — мана шуни кўрсатиб бериши керак. Россия фуқаролари тўғри йўлни танлаб олишларига, Борис Николаевич Ельцин учун овоз беришларига ишончим комил. Акс ҳолда катта можаро чиқиши эҳтимолдан ҳоли эмас.

Бугина эмас, Леонид Макаровичнинг баёноти кўпгина журналистларни ҳайратга солиб қўйди. Чунончи: ягона банклараро воситани вужудга келтириш ва МДҲнинг ягона валютасига ўтиш зарур! — деди у. Президент Кравчукнинг бу гапини шарҳламоқчи эмасмиз. Унинг ёндашувларида яқинроқ бирлашув муддаоси сезила бошлади. Бундан бошқа илож ҳам йўққа ўхшайди ўзи! Чунки ҳозир Россияда давом этаётган сиёсий кураш Украинага ҳам салбий таъсир қилаётгани шубҳасиз.

Диққатга сазовор бир ҳолат: журналистларнинг кўпдан-кўп саволларига асосан Леонид Кравчук, Нурсултон Назарбоев, Ислом Каримов ва Станислав Шушкевич жавоб қайтаришди. Хўш, бошқалар-чи? Турли ёндашувлар борлигига қарамай, улар мустақилликни мустаҳкамлашга интилиб, ҳамкасбларининг фикрига тўла-тўкис қўшилдилар.

Ягона божхона қоидалари, ягона банк тизими бўлмаса, ишимиз юришмайди, — деб таъкидлади Беларусь Олий Кенгашининг Раиси Станислав Шушкевич. — Ҳозирги тангликдан қутилишнинг бирдан-бир йўли мана шу.

Борис Ельциннинг Минскда журналистлар билан суҳбатда айтган гаплари шак-шубҳасиз қизиқиш уйғотди. У 16 апрель куни саволларга жавоб қайтаришда бошқа Президентларга кўпроқ йўл қўйиб бергани таажжубли бўлди. Ўзи қисқа-қисқа гапирди ва сиртдан ўзини вазмин тутди...

Бу масалада Ислом Каримовнинг фикри қандай бўлди дерсиз? У журналистлар билан суҳбатда ҳам, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг мухбири билан якка суҳбатда ҳам фикр-мулоҳазаларини жуда аниқ-равшан ифодалаб берди.

— Минскдаги учрашув зарур эди,—деб таъкидлади Ўзбекистон Республикасининг Президенти. — Гарчи унда бирорта ҳужжат имзоланмаган бўлса-да, ҳамдўстлигимизнинг келажагига тааллуқли муҳим қарорлар қабул қилинди. Такрор айтаман, ҳозир бу — ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг бирдан-бир маданий ва демократик йўлидир. Биз Россиядаги референдум арафасида Беларусь пойтахтида тўпланганимиз ҳам тасодифий бўлмади. Россияда ўзаро кураш кучайиб, собиқ империяга қайтишга, Иттифоқни тиклашга интилувчи кучлар бош кўтармоқда. Шу сабабли Борис Ельцинга муқобил кела оладиган арбоб йўқ! Шу нарса аён: консерватив кучларнинг ғалабаси Россиянинг ўзида ҳам, эндиликда мустақил бўлиб қолган бир қанча мамлакатларда ҳам даргумон оқибатларга олиб боради. Бу ерда келажакни қўмсаш майллари кучли, айни шу вақтда ўша йирик республика парчаланиб бормоқда. Борис Ельциннинг ислоҳот давомида қабул қилган қарорларига мен кўп жиҳатдан қўшилмайман, унинг хатолари ва янглишишлари очиқ кўриниб турибди. Аммо, умуман олганда, у ўз мамлакатини сиёсий ва иқтисодий тангликдан қутқаришга қодир бўлган бирдан-бир раҳбардир.

Менинг фикримни билмоқчи бўлсангиз, ҳамдўстликдаги баъзи раҳбарларнинг мушкул аҳволга тушиб қолганлиги, эски тузумга қайтиш зарурлиги ҳақидаги фикрлари — бўлмаган гап! Ўзбекистон яна тоталитар тузумга қайтиш учун мустақилликка эришгани йўқ. Мустақилликка эришилган вақтдан бери ҳеч нарсага эришилмади, деб ҳисоблаётган кишиларнинг фикрига мутлақо қўшилмайман. Миллатнинг маънавий тикланишичи, миллатлараро тотувликчи, қадимий маданиятнинг, тилнинг ривожланаётганичи? Булар нима, ютуқ эмасми!... Ҳамма нарсани нуқул моддий қадриятларга олиб бориб тақаш ярамайди. Ҳар бир маърифатли кишининг ҳаётида маънавийлик муҳим ўрин тутади...

Ҳа, биз — бирлашув тарафдоримиз. Аммо у биронбир тазйиққа йўл қўйилмайдиган, ўзаро манфаатли бирлашув бўлиши керак. Ҳозир Ўзбекистон бошқа мустақил давлатлар билан муносабатларини ҳамфикрлилик, яъни иноқлик асосига қурмоқда. Дарвоқе, мен «Яқин ва олис хориж» деган тушунчаларни тан олмайман. Бизнинг мақсадимиз халқнинг камолатига, мустақил давлатнинг равнақига эришишдан иборат! Шу сабабли собиқ Иттифоқни қайта тиклаш, қаттиққўл маъмурий — тақсимот тизимига қайтиш йўлидаги уринишлар бизга мақбул эмас.

Империяга қайтмоқчи бўлган ҳозирги «қайта қурувчилар»нинг муроди нима? Империяга қайтишми? Мустақил Ўзбекистон, унинг халқи бу йўлдан бормайди. Республика ўн йиллар давомида хомашё манбаи бўлиб келди. Бу ердан ҳамма нарса: пахта, олтин, мис, кумуш, саховатли диёримизнинг ноз-неъматлари четга олиб кетилди. Эндиги мақсадимиз шуки, жаҳон бозорига қуйма қўрғошин билан ёки пахта толаси билан эмас, тайёр маҳсулот билан чиқмоқчимиз. Биз етакчи ғарб фирмалари билан қўшма корхоналар барпо этяпмиз. Бунинг маъноси шуки, биз чала тайёр буюмларни эмас, балки хомашёга нисбатан бир неча баравар ортиқ қийматга эга бўлган рақобатбардош тайёр маҳсулотни экспорт қиламиз.

Бу хусусда ўнлаб, юзлаб мисолларни айтиб беришим мумкин. Ўша пахта, капролактам, нитрон, мисни олиб кўринг... Чет элга мис сотгандан кўра камёб кабел маҳсулотини сотиш манфаатлироқ эканини иқтисодий жиҳатдан саводи бўлган ҳар бир киши тушунади. Бу доимий фойда келтиришдан ташқари минглаб кишини иш билан таъминлаш кафолатини ҳам беради. Ёки сабзавот ва мевани олайлик. Ҳали яқиндагина республикамиздан собиқ Иттифоқнинг турли минтақаларига бир ярим милион тонна сабзавот ва мева ташиб кетилар эди. Бунинг учун эса арзимас ҳақ олар эдик. Энди биз фақат консерва ҳолидаги маҳсулотни чет элга сотамиз. Исрофгарчилик йўқ даражага келтирилади, фойда эса юқори бўлади.

Мендан кўпинча: Ўзбекистон қачон ўз валютасига ўтади, деб сўрайдилар. Биз учун шунчаки бир мақсад эмас. Бу жиддий қадамни қўймоқ учун бир неча муҳим муаммони ҳал қилиш зарур. Четдан мол келтиришдан кўра, четга мол чиқариб сотишнинг устунлигига эришиш шу муаммоларнинг энг муҳимидир. Биз албатта бунга эришамиз. Малайзиядек мамлакат шундай қила олди-ку, наҳотки, биз бунга эриша олмаймиз.

Меҳнатсевар, истеъдодли халқимиз энг мураккаб вазифаларни ҳал этишга қодир. Биз бозор иқтисодиётига ларзасиз, сакрашларсиз ўтиш йўлини танлаб олдик. Айни бир вақтда яна бир муаммони ҳал қилиш — боқибеғамликка чек қўйиш лозим. Бу кайфият жамиятимизда ҳали ҳам кучли. Бироқ бу муамоларни ҳал қилса бўлади. Мустақил Ўзбекистон ҳеч қачон орқага қайтмаслигига аминман. Унинг йўли битта, фақат олға бораверади.

Шундай қилиб, 25 апрель куни Россиянинг тақдиригина эмас, эҳтимолки, Мустақил давлатлар ҳамдўстлигининг ҳам тақдири ҳал бўлади. Ҳар ҳолда таҳлилчиларнинг тахминларига, социология тадқиқотлари маълумотларига қараб: «Қайта қурувчилар» ғалабага эриша олмайдилар, деб хулоса чиқарса бўлади.

Л. ЛЕВИН,
ЎзА махсус мухбири.
Минск — Тошкент

СУРАТДА: матбуот конференцияси пайтида.

Р. ҒОФУРОВ (ЎзА) сурати.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБЛАРИГА

Президент жаноблари!

Ўзбек халқи баҳор байрами Наврўзни нишонлар экан, ўз анъаналари ва маданиятини сақлаб қолишга интилмоқда. Шу жиҳатдан биз уни буюк миллат деб тан оламиз.

Шу мавриддан фойдаланиб, сизга ва халқингизга ғоят дўстона қутловлар йўллайман ҳамда Ўзбекистон Республикаси билан мен бошчилик қилаётган Юқори Сена департаменти ўртасидаги алоҳида яқин алоқаларни яна бир бор эслатиб ўтаман.

Президент жаноблари, сизга зўр ҳурмат-эҳтиромимни қабул этгайсиз.

Шарль ПАСКУА,
собиқ вазир, Юқори Сена департаментининг сенатори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Ғ. М. РАФИҚОВНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон фуқаро авиациясини ривожлантиришда кўп йил самарали меҳнат қилгани ва жамоат турмушида фаол иштирок этгани учун «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг бош директори, Ғаний Мазитович Рафиқовга **«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган транспорт ходими»** фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил, 19 апрель

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

А. Х. ТОШКЕНБОЕВНИ ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИНИНГ ҲОКИМИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93- (12-банди) 102-моддаларига мувофиқ Алишер Холмуродович Тошкенбоев Жиззах вилоятининг ҳокими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил, 15 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Э. ТУРСУНОВНИ ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИНИНГ ҲОКИМИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Эркин Турсунов бошқа ишга ўтгани муносабати билан Жиззах вилоятининг ҳокими вазифасидан озод этилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил, 15 апрель.

ХОТИРАМИЗДА АБАДИЙ ҚОЛАДИ

Яқиндагина Ватанимизга дўстона ташриф буюрган Туркия жумҳурияти Президенти Турғут Ўзол энди орамизда йўқ. Жаҳоннинг турли оммавий ахборот воситалари 66 ёшида унинг юраги уришдан тўхтаганини маълум қилди. Мамлакатимиз халқи бу совуқ хабарни чуқур қайғу билан кутиб олди. Зеро, унинг самимий табассумли қиёфаси ҳали кўз ўнгимиздан кетмаганди. Ота юртни, ҳазрат Баҳоуддин Нақшбандий хокини зиёрат этаётганида ҳеч ким бу унинг мамлакатимизга сўнгги сафари эканини билмас эди. Бироқ, минг афсуски, бу қайғули хабар рост бўлиб чиқди.

19 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов, Республика Олий Кенгаши Раиси Шавкат Йўлдошев, Бош вазир Абдулҳошим Муталов ҳамда ташқи ишлар вазири Содиқ Сафоев Туркиянинг буюк фарзанди, машҳур давлат ва сиёсат арбоби, Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзолнинг бевақт вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдириш учун Туркиянинг мамлакатимиздаги элчихонасига келдилар.

Ўзбекистон Республикасининг давлат ва ҳукумат раҳбарлари марҳум хотирасига ҳурмат бажо этдилар. Сўнгра Ислом Каримов Ўзбекистон раҳбарияти ва мамлакатимиз халқи номидан таъзия дафтарига ушбу сўзларни ёзиб қолдирди:

«Туркиянинг буюк фарзанди, дунё миқёсидаги давлат ва сиёсат арбоби, Ўзбекистоннинг қадрдон дўсти, Туркия жумҳуриятининг Президенти Турғут Ўзолнинг бевақт вафоти тўғрисидаги хабар бутун дунёни ларзага солди.

Ўзбекистон ва Туркия ўртасидаги биродарона алоқаларнинг қайтадан тикланиши Турғут Ўзолнинг бетиним фаолияти билан кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Айниқса, ушбу беқиёс инсон билан Тошкентда кечагина бўлиб ўтган учрашувлар давомидаги унинг юрак ва қўл ҳароратининг тафти ҳали унутилмаган бир пайтда бу даҳшатни ҳис этиш нақадар оғир!

Ўзбекистон ҳукумати ва халқи Туркия ва Ўзбекистондаги унинг сафдошлари Турғут Ўзолнинг ишларини муносиб равишда давом эттиришларига ишонадилар.

Биродаримиз Турғут Ўзол жаноби олийларининг ёрқин хотираси қалбларимизда абадий қолади.»

СУРАТДА: Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов элчихонада таъзия дафтарига ҳамдардлик сўзларини ёзмоқда.

Р. НУРИДДИНОВ (ЎзА) сурати.

ТУРКИЯ ВА ЯПОНИЯ ИШБИЛАРМОНЛАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

17 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов жумҳуриятимизда меҳмон бўлиб турган Туркия ташқи иқтисодий алоқалар қўмитасининг турк-япон тадбиркорлик кенгаши делегацияси аъзоларини қабул қилди. Қабулда Туркия ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Яшар Якиш, Туркиянинг Ўзбекистондаги буюк элчиси Вулқон Чўтур иштирок этдилар.

А. Муталов меҳмонларга республикамизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотнинг асосий йўналишлари ҳақида гапириб берди. Туркия ва Япония ишбилармонлари учун барча эшиклар очиқ эканини айтиб, бу ҳамкорлик мустақил Ўзбекистон иқтисодиётини юксалтиришга хизмат қилади, деб ишонч билдирди.

Турк-япон тадбиркорлик кенгаши раиси жаноб Сариқ Тара ва Япония Сакура банки Президенти жаноб Суематсу бошчилигидаги делегация аъзолари самимий қабул ва эътибор учун миннатдорчилик билдирдилар.

Қабулда Бош вазир ўринбосарлари Ў. Султонов, Қ. Ҳаққулов иштирок этдилар.

* * *

Меҳмонлар шу куни киночилар уйида республика вазирликлари, идораларининг раҳбарлари, ишбилармонлар билан учрашдилар. Тўқимачилик, кимё, қайта ишлаш саноати ҳамда банк соҳасида ҳамкорлик қилиш, қўшма корхоналар бунёд этиш борасида фикрлашиб олинди.

(ЎзА).

ЖИЗЗАХ ШАҲАР КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Жиззах шаҳар Кенгашининг сессияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Жиззах вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида баён этилган фикрлар асосида шаҳарни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш масалалари муҳокама қилинди.

Сессияда ташкилий масала ҳам кўриб чиқилди. Аҳмад Соатов вилоят ҳокимининг биринчи муовини этиб сайлангани муносабати билан шаҳар ҳокими вазифасидан озод қилинди. Шаҳар ҳокимининг биринчи муовини бўлиб ишлаб келган Комил Қобилов шаҳар ҳокими этиб сайланди.

Сессияда вилоят ҳокими Алишер Тошкенбоев сўзга чиқди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ

ЧОРВА, СУТ, ҚАРТОШКА, МЕВА-САБЗАВОТ МАҲСУЛОТЛАРИ АСОСИЙ ТУРЛАРИНИНГ ЧЕГАРАЛАНГАН ХАРИД НАРХЛАРИНИ ЎЗГАРТИРИШ ВА АЙРИМ ОЗИҚ-ОВҚАТ МОЛЛАРИНИНГ ЧАКАНА НАРХЛАРИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ТЎҒРИСИДА

Сотиб олинаётган моддий-техника ва ёқилғи-энергетика ресурсларига қишлоқ хўжалигининг харажатлари ортиб бораётганлиги муносабати билан ҳамда овқатбоп қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда жамоа хўжаликлари, давлат хўжаликларини, ижара, фермер ва бошқа хўжаликларни рағбатлантириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. 1993 йилнинг 20 апрелидан бошлаб чорва ва сутнинг чегараланган харид нархларини 1-иловага мувофиқ, картошка ва мева-сабзавот маҳсулотлари асосий турларининг чегараланган харид нархларини 2-иловага мувофиқ ошириш ҳамда қуруқ мева ва майизнинг харид нархларини шартномавий (эркин) нархлар тоифасига ўтказиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлигининг Молия вазирлиги билан келишилган таклифи қабул қилинсин.

2. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини республикадан ташқарига олиб чиқиб кетишнинг Вазирлар Маҳкамаси 1992 йил 21 январда 23-сон қарори билан тасдиқлаган тартиби асосан сақлаб қолинсин.

1993 йил 20 апрелдан бошлаб корхоналар, хўжаликлар, тайёрлов ташкилотлари, кооперативлар, деҳқон (фермер) хўжаликлари, ижарачилар, шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг эгалари ва фуқаролар учун республикадан ташқарига олиб чиқиб кетиладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан олинадиган бож миқдорлари 3-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

«Картошка, мева-сабзавот маҳсулотлари ва қуруқ меванинг харид нархларини ўзгартириш тўғрисида» Вазирлар Маҳкамаси 1992 йил 14 апрелда қабул қилган 188-сон қарор 3-хатбоши 2-бандининг амал қилиши сақлаб қолинсин. Бунда ҳукуматлараро битимлар ва тўғридан-тўғри хўжалик алоқалари бўйича республикадан ташқарига мева-сабзавот маҳсулотлари етказиб берувчи корхоналар, хўжаликлар ва ташкилотлар бож тўлашдан озод қилиниши белгиланган.

3. 1993 йил 20 апрелдан бошлаб айрим озиқ-овқат моллари чегараланган чакана нархларининг янги даражаси 4-иловага мувофиқ белгилансин.

4. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги:

Ушбу қарорга берилган иловаларга мувофиқ янги харид нархлари ва чакана нархлар, шунингдек, қайтадан баҳолаш тўғрисидаги кўрсатмалар манфаатдор вазирликларга, идоралар, корхоналар ва ташкилотларга, Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига ўз вақтида етказилишини таъминласин;

«Ўзгўштсутсаноат» уюшмаси билан биргаликда чорва ва сутнинг ушбу қарорда белгиланган янги чегараланган харид нархлари асосида чегараланган чакана нархларда сотиладиган гўшт, қаймоғи олинмаган сут ва болалар овқатининг улгуржи нархларини бир ҳафта муддат ичида қайта кўриб чиқсин.

5. Барча мулкчилик шаклидаги корхоналар ва ташкилотлар ушбу қарорнинг 4-иловасидаги рўйхат бўйича маҳсулотнинг қолдиқларини 1993 йил 20 апрелгача бўлган ҳолатига кўра қайтадан баҳолаб, қўшимча нархлар суммасини тенг улушларда бюджетдан ташқари 746-ҳисоб рақамига ва ўзларининг муомаладаги маблағларини тўлдиришга ўтказсинлар.

6. Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 16 январдаги 34-сон қарори, 1992 йил 3 августдаги 358-қарори, Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 5 февралдаги 62-сон қарорига берилган иловадаги гўшт чакана нархларининг чегараланган миқдорлари ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 16 октябрдаги 475-сон қарори 1-иловасидаги макарон маҳсулотлари, ўсимлик ёғи ва қаймоғи олинмаган сут чакана нархларининг чегараланган миқдорлари ўз кучини йўқотган деб топилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 17 апрель

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига 1-илова

Чорва (тирик вазнда) ва сут харид нархларининг чегараланган миқдорлари

	ҳар тоннаси учун сўмда (ўрта ҳисобда)
Қорамол, йилқи ва туялар	196800
Чўчқалар	247800
Қўй ва эчкилар	162800
Ёғлилиги 3,6 фоиз бўлган сут	25000

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига 2-илова

Картошка ва мева-сабзавот асосий турларининг чегараланган харид нархлари

Маҳсулот номи	нархнинг амал қилиш даври х)	ҳар тоннаси учун сўмда
картошка	21 майдан 10 июлгача	18000
	11 июлдан йил охиригача	15000
бошпиёз	21 июлдан йил охиригача	7000
карам	21 июлдан йил охиригача	6000
пояси кесилган янги сабзи	21 июлдан 30 сентябргача	8000
	1 октябрдан йил охиригача	7000
янги узилган қизил помидор	16 июндан 20 июлгача	7000
	21 июлдан 30 сентябргача	6000
	1 октябрдан йил охиригача	9000
саноатда қайта ишлаш учун янги узилган қизил помидор	16 июндан йил охиригача	5000
олма	йил давомида	25000

эслатма: х) — йилнинг қолган даврларида шартномавий (эркин) харид нархлари белгиланади.

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига 3-илова

Республикадан четга чиқариладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларига солинадиган бож миқдорлари

	давлат божи миқдорлари (сўм/тн) январь—апрель	май—июнь	июль—сентябрь	октябрь—декабрь
картошка	—	7200	3000	—
бошпиёз	3500	3200	1400	2100
карам	5000	3200	1200	1800
Сабзи	3500	3200	1600	2100
қизил ва қўнғирранг помидор	100000	40000	1400	2700
янги узилган бодринг	75000	16000	2400	4500
булғор қалампири	—	12000	3000	6000
бақлажон	—	8000	2000	2400
шолғом ва турп	5000	4000	2000	3000
қовун	4000	—	2000	2400
тарвуз	3000	—	1400	1800
олма	20000	20000	5000	7500
нок	25000	24000	6000	9000
беҳи	10000	—	4000	6000
шафтоли ва ўрик	—	12000	4000	6000
олхўри	—	—	4000	6000
олча ва тоғолча	—	—	6000	9000
анор	20000	16000	6000	12000
узум	20000	20000	6000	12000
қовунқоқи	20000	20000	10000	15000
ёнғоқ	100000	100000	30000	60000
бодом	100000	100000	60000	90000
ерёнғоқ	50000	50000	20000	30000
лимон	125000	125000	40000	75000
хурмо	50000	—	—	30000

эслатма: юқорида кўрсатиб ўтилган бож миқдорлари 10 тоннагача бўлган маҳсулот бир марта четга чиқарилганда белгиланади, 10,1 тоннадан 20 тоннагача бўлганда бож миқдори 1,5 баравар, 20 тоннадан кўп бўлганда 2 баравар кўпаяди.

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига 4-илова

Белгиланган меъёрлар бўйича аҳолига ҳамда ишлаб чиқариш, талабалар, мактаб ошхоналари ва буфетларини таъминлаш учун сотиладиган озиқ-овқат моллари ўртача чакана нархларининг чегараланган миқдорлари

	ўлчов бирлиги	чакана нарх (бирлик учун сўм ҳисобида)
ўсимлик ёғи	кг	40
гўштнинг 1 тоифадаги барча турлари, 1 нав (парранда гўштидан ташқари)	кг	200
қаймоғи олинмаган сут х)	л	20
макаронлар	кг	50

эслатма: х) — қаймоғи олинмаган сутни қанча бериш меъёри белгиланмайди.

Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамасида

Сотиб олинаётган моддий-техника ва ёқилғи-энергетика ресурсларига қишлоқ хўжалигининг харажатлари ортиб бораётганлиги муносабати билан ҳамда овқатбоп қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда жамоа хўжаликлари, давлат хўжаликларини, ижара, фермер ва бошқа хўжаликларни рағбатлантириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси «Чорва, сут, картошка, мева-сабзавот маҳсулотлари асосий турларининг чегараланган харид нархларини ўзгартириш ва айрим озиқ-овқат молларининг чакана нархларини тартибга солиш тўғрисида» қарор қабул қилди.

1993 йилнинг 20 апрелидан бошлаб тирик вазндаги чорванинг чегараланган харид нархлари даражаси илгари белгиланганига нисбатан 1,9 баравар, сут — 1,7, картошка йил мавсумига қараб — 2,5—4,8 баравар, бошпиёз — 1,6, карам — 1,8, сабзи — 1,7 — 3 баравар, помидор — 1,3—1,9, олма — 4,2 баравар оширилди. Қуруқ мева ва майизнинг харид нархлари шартномавий асосга ўтказилди.

Харид нархларининг мана шундай оширилиши республиканинг жамоа хўжаликларига, давлат хўжаликлари ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарига шу йилнинг қолган 9 ойи ичида қўшимча салкам 30 миллиард сўм даромад олиш имконини беради, бу эса фақат давлат буюртмаси ҳажми ҳисобидангина бўлади. Давлат буюртмаси чорва ва сут учун харид ҳажмларининг 80 фоизи миқдорида, мева-сабзавот маҳсулоти учун 50 фоиз миқдорида белгиланган.

Маълумки, мева-сабзавот маҳсулоти ресурсларидан оқилона фойдаланиш ва истеъмол бозорини ҳимоя қилиш мақсадида республикада шундай маҳсулотни янги ҳолида олиб чиқиб кетишга божлар жорий этилган. Мева-сабзавот маҳсулотларининг чегараланган харид ва шартномавий нархлари оширилганлиги муносабати билан божлар ҳам шунга мувофиқ равишда ошади.

Ҳамдўстлик мамлакатларида иқтисодий ва хўжалик алоқаларининг бузилиши республикага етказиб берилаётган озиқ-овқат хом ашёси қимматлашувига сабаб бўлди, ҳамма жойда унинг тақчиллиги сезилмоқда. Масалан, гўшт ва гўшт маҳсулотлари, сут маҳсулотлари ва энг асосийси — қуруқ сут порошогини етказиб бериш камайди, бу эса, яъни қуруқ сут порошоги аҳолини айниқса қиш-кўклам фаслида қаймоғи олинмаган сут билан узлуксиз таъминлаб туришда жуда муҳимдир. Чунончи, республика МДҲ мамлакатларидан гўштнинг ҳар 1 килограммини 750 сўмдан сотиб олаяпти.

Чигитни қайта ишлаб ёғ олиш учун асосий таркибий қисмлар бўлмиш экстракция бензини, каустик сода, оқартирувчи гил. фильтрлаш матолари етказиб бериш ҳажмлари камайиб, айни вақтда уларнинг нархлари кўп карра ошиб кетди. Транспорт ва сотиш ишларидаги сарф-харажатлар ортиб бормоқда.

Бу ҳол республикада ишлаб чиқарилаётган озиқ-овқат молларининг таннархи ва табиийки, нархлари ўсишига таъсир қилмасдан қолмади. Айни шу боисдан 1993 йилнинг 20 апрелидан бошлаб белгиланган меъёрларда аҳолига сотиладиган ҳамда ишлаб чиқариш, талабалар, мактаб ошхоналари ва буфетларини таъминлаш учун 1 килограмм гўштга — 200 сўм, ўсимлик ёғига — 40 сўм, макарон маҳсулотларига — 50 сўм, шунингдек, қуйиб сотиладиган қаймоғи олинмаган сутнинг 1 литри учун 20 сўм қилиб чакана нархларнинг янги чегараланган миқдори жорий этилади.

Аммо чакана нархлар мана шундай оширилган тақдирда ҳам йилнинг бир чорагидагина гўшт ва сутга бериладиган жами ёрдам пули 12 миллиард сўмни ташкил этади, чунки ўзимизда етиштирилиб, аҳолига сотилаётган ҳар бир килограмм гўшт давлатга 500 сўмга, сут эса 33 сўмга тушмоқда.

Шуни қайд этиб ўтиш кераки, ҳозирги вақтда МДҲнинг кўпгина республикаларида гўшт, сут, ўсимлик ёғи ва макарон маҳсулотларининг чакана нархлари эркин қилиб қўйилган ва уларнинг даражаси республикамизда янгидан белгиланган даражадан анча юқори. МДҲнинг айрим давлатлари бўйича қуйида маълумотлар келтирилади.

	гўшт	сут	ўсимлик ёғи	олий нав ундан тайёрланган макарон маҳсулотлар
	сўм/кг	сўм/кг	сўм/кг	сўм/кг
Тошкент	200	20	40	55
Москва	627	98	328	151
Киев	725	72	226	100
Олма-ота	460	64	470	195
Санкт-Петербург	648	69	367	136
Бишкек	350	62	—	146
Кишинев	672	10	168	190

● ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ. «Прогресс» корхонаси таркибида Жанубий Кореянинг «Кваниндустрия» фирмаси билан ҳамкорликда «Дўстлик» қўшма корхонаси очилган эди. Қисқа вақт ичида қўшма корхона ўз харидорларини топди. Корхонада учта цех мавжуд бўлиб, 120 нафар ишчи, асосан, трикотаж, аёллар костюми, жемпер, пальто ҳамда болалар кийими ишлаб чиқармоқда. Маҳсулотнинг сифатли ва кўп чиқишига Жанубий Кореядан келтирилган асбоб-ускуналарнинг фойдаси катта бўлмоқда.

СУРАТДА: уста-тикувчи Раъно Раҳматова.

А. ЗУФАРОВ олган сурат (ЎзА).

ФАХРИЙЛАР ҚУВОНЧИ

Қаршида меҳнат ва уруш фахрийларига медицина хизмати кўрсатадиган Қашқадарё вилояти 2-касалхонаси учун 60 ўринли янги қўшимча корпус ва бир сменада 150 нафар беморни қабул қиладиган поликлиника биноси қуриб битказилиб фойдаланишга топширилди. Бу ерда «Ўзколхозстрой» бирлашмасининг Қашқадарё вилояти трестига қарашли Наимжон Халилов бошлиқ 234-механизациялашган кўчма колонна бунёдкорлари 25 миллион сўмлик иш бажардилар. Шунинг 11 миллион сўми қурилиш-монтаж ишларига сарфланди. Натижада шифохона бинолари қисқа муддатда барпо этилди.

Еп-ёруғ хоналар замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланди. Буларнинг кўпчилиги Япония, Олмония ва бошқа хорижий мамлакатлардан келтирилган. Айниқса Японияда ишлаб чиқарилган юрак қон-томир касалликларини мунтазам кузатиб борадиган аппарат ўрнатилганлиги фахрийларни ғоят қувонтирмоқда.

— Халқимизда эл соғлиги — юрт бойлиги деган гап бор, — дейди вилоят ҳокими Т. Хидиров. — Иқтисодий қийинчиликларга қарамай одамлар соғлигини ўйлаб бу йил тиббиёт ишларига 4 миллиард сўм маблағ ажратилди. Шу ҳисобдан медицина муассасалари қурилишига жиддий эътибор беряпмиз. Йил охиригача вилоят шаҳар ва қишлоқларида яна 560 ўринли касалхона ва 440 ўринли поликлиника бинолари қуриб битказилади.

«Ўзбекистон овози» мухбири.

«Ўзбекистон овози»нинг 75 йиллигига

ТАДБИРЛАР МАЖМУИ ТАСДИҚЛАНДИ

● Ўзбекистон ХДП Қашқадарё вилоят кенгаши ижроия бюросининг навбатдаги йиғилишида «Ўзбекистон овози» нинг 75 йиллик юбилейини вилоят шаҳар ва туманларда кенг нишонлашга тайёргарлик билан боғлиқ масала кўриб чиқилди.

Унда газета юбилейига тайёргарлик юзасидан Ўзбекистон ХДП вилоят кенгашининг биринчи котиби Ф. Омонов раислигида махсус комиссия тузилди ва унинг таркиби тасдиқланди. Комиссия аъзолари сафида вилоят ҳокимлиги партия органлари масъул ходимлари, маданият муассасалари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари бор.

Бюро йиғилишида юбилей билан боғлиқ ХДП вилоят кенгашининг тадбирлар мажмуи тасдиқланди. Унда апрель, май ойларида жойларда газета ижодий жамоаси вакилларининг муштарийлар билан учрашувлари, Қарши ва Шаҳрисабз шаҳарларида «Ўзбекистон овози» кунларини ўтказиш, июнь ойининг биринчи ўн кунлигида эса «Ўзбекистон овози» 75 ёшда» агитбригадасини ташкил қилиб, дала меҳнаткашлари ҳузурида чиқишлар уюштириш мўлжалланган.

Шунингдек, ижроия бюро йиғилишида шаҳар ва райондаги муайян кўча, ишлаб чиқариш корхонаси ёки ўқув муассасаларига «Ўзбекистон овози» газетаси номини бериш юзасидан вилоят ҳокимлигига таклифлар киритишга қарор қилинди.

Мусо КАРОМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ХДП ҳаётидан

ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАР

Чуст туманидаги кўчма механизациялашган калонна меҳнат жамоасида очиқ партия йиғилиши бўлди. Ташкилот раҳбари Б. Файзиев республика Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» рисоласи юзасидан маъруза қилди. У меҳнат жамоаси ҳамда партия ташкилоти амалга ошираётган ишлар ва ушбу рисоладаги йўл-йўриқларни бажаришга доир вазифалар ҳақида атрофлича сўз юритди.

Йиғилишда Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг иккинчи котиби М. Қирғизбоев қатнашиб, «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» рисоласидаги қоида ва хулосалардан келиб чиқадиган партиянинг ҳозирги кундаги энг муҳим сиёсий вазифалари ҳақида гапирди.

Очиқ партия йиғилишида вилоят партия кенгаши иккинчи котиби А. Фаёзов, туман ҳокими Р. Муртазоев, туман партия кенгаши биринчи котиби Ш. Раҳматуллаев қатнашдилар.

Ўзбекистон ХДП Марказий кенгаши матбуот маркази.

МАРОҚЛИ СУҲБАТ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг котиби, жаҳон муаммолари институтининг директори, ҳуқуқшунослик фанлари доктори Акмал Саидов Андижон Давлат дорилфунуни ҳаёти билан танишди ва талабалар, профессор-ўқитувчилар билан учрашди. Мулоқотда 700 дан зиёд киши иштирок этди.

Марказий кенгаш котиби республика Президенти, ХДП Раиси Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» рисоласининг сиёсий аҳамияти ҳақида маъруза қилди. Республика Президентининг талабаларга ғамхўрликни кучайтириш тўғрисидаги қатор фармонларини шарҳлаб берди.

— Мен кўп олийгоҳларда бўлганман, — деди Акмал Холматович, — сизнинг дорилфунунингизда талабаларга яратилган шароит яхши экан. Ўқув корпуслари ва талабалар ётоқхоналарининг жиҳозланиши, ошхоналар озодалиги менга ёқди.

Суҳбат чоғида малакали кадрлар тайёрлашга жиддий эътибор берилаётгани, дорилфунунда Ўзбекистон тарихи, химия, биохимия, физиология фанлари бўйича аспирантура очилгани Марказий Кенгаш котибига маъқул бўлди. У илмий лабораторияларда олиб борилаётган ишларни юқори баҳолади.

А. ҚУРОНБОЕВ.
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Бозор иқтисодиётини ким қандай тушунади?

ДЕҲҚОННИНГ ҚЎЛИНИ БОҒЛАМАНГ

ТОЙЛОҚ РАЙОНИДАГИ «СОҲИБКОР» ЖАМОА ХЎЖАЛИГИ БОШҚАРУВИ РАИСИ ЮНУС МУХТОРОВ МУЛОҲАЗАЛАРИ

Ҳурматли Президентимиз Ислом Каримов бизнинг манфаатимиз йўлида хайрли Фармонлар чиқаряпти. Эндиликда ер эгасини топяпти. Деҳқон ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотдан баҳраманд бўляпти. Шунинг учун бозорларимиз кўпайиб, борлари эса неъматга тўлиб қолди. Бироқ шунда ҳам кўнглимиз тўлмаяпти. Нега? Чунки бизда тўкинчилик, арзончилик, мўл-кўлчиликка имконият бор. Гап ана шу имкониятларни юзага чиқаришда қолган.

Менимча, мўл-кўлчиликни таъминлашнинг бирдан бир йўли бу ерларни деҳқон ва боғбонларга ижарага бериш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари учун эркин нарх жорий этиш, фермерликни ривожлантиришдан иборат. Ана шу йўналишлар баб-баравар ривожлантирилгандагина биз иқтисодий соҳада кескин ўсишга эришишимиз мумкин. Фикримни айрим мисоллар билан исботламоқчиман.

Хўжалигимиз қатор йиллар давомида фойда олиш у ёқда турсин, ҳатто давлат режаларини ҳам уддалай олмаган. Биз ишни ерни деҳқонларга тақсимлаб беришдан бошладик. Аввалига бир йилга, кейин эса узоқ муддатга ижарага бердик. Мисол учун Бахтиёр Набиевга бир гектар токзор 20 йил муддатга ижарага берилди. У ўтган йили ҳаммадан кўп ҳосил йиғиштириб олди. Табиат оғир келган йилда ҳам узумдан биз зарар кўрмадик.

Ижаранинг самараси туфайли картошкачиликда ҳам яхши натижаларга эришдик. Ҳосилдорликни ошириш ҳисобига унинг таннархини пасайтирдик. Ёки чорвачиликни олайлик. Бу соҳада ҳам ижара қўл келаяпти. Бугунги кунда фермамиздаги сигирлардан соғиб олинаётган сутнинг ёғлик даражаси 4,1 фоизни ташкил этмоқда. Нима учун қувонмас эканмиз бундай кўрсаткичлардан.

Шартномада масаланинг ҳамма томонига эътибор берилган. Агар ижарачи ердан унумли фойдаланмаса, режадагидан кам ҳосил олса, ундан ерни олиб қўямиз. Иккинчи томонда ижарачи бўламан деганларнинг навбати катта. Шу боис деҳқонлар бор кучи билан ишлашади.

Қишлоғимизда Жўра бобо Хўжаев деган киши ўтган. Жўра бобо 1948 йилда узумдан энг кўп ҳосил олиб, Қаҳрамон бўлганлар. Бобонинг ўғли Даврон Жўраев ҳозир лимонарий бошлиғи. Бир куни Даврон ака: «Раис, илгари натура деган гап бўлган. Одамлар ҳосилнинг муайян қисмини мукофот сифатида олган. Шунинг учун улар кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришга қизиққан. Эҳтимол, биз ҳам шундай йўл тутармиз» деб қолди. Ўйлаб кўрсам, маъқул таклиф. Лимонарийнинг ўзидан бошладик бу ишни.

Очиғи, лимонарий кейинги йилларда даромад бермай қўйган эди. Бешта звено билан дилдан гаплашдик. Ҳосилдан бир донаси ҳам четга чиқмаса, унумдорлик яхши бўлса, хирмон кўтарилгач, ҳар бирига 100 килограммдан лимон берамиз, дедик. Аъзоларимиз кўнди. Айтганимиздай ишлашди ҳам. Натижада ҳар квадрат метр лимонзордан 4,5 килограмдан ҳосил олдик. Айрим звеноларда бу кўрсаткич 5-5,3 килограммга етди.

Сўзимизнинг устидан чиқдик. Ҳар бир лимончига 100 килограммдан натура бердик. Бундан ташқари ўртача ойлик маоши 15 минг сўмдан кам бўлмади уларнинг. Ишонсангиз, шу кеча-кундузда ҳам улар тиним билмай ишлашаяпти. Даврон ака эса ҳар гапнинг бирида «республикада ҳосилдорлик бўйича биринчи ўринга чиқамиз», деб қўяди.

Ҳозир 16 тонна ғалламиз бор. Насиб этса, ҳисобот мажлисидан кейин уни аҳолига арзон нархда тарқатамиз. Иккита тегирмонда тортириб, ун қилиб берамиз.

Пудратчи звенолар ўз маҳсулотининг бир қисмини уйига олиб кетиши ҳаммага маълум. Ана шу қисм умуман ҳисобга кирмайди. Натижада ер бизга қанча ҳосил беришини билмаймиз. Шунинг учун биз бошқарув аъзолари билан келишиб, бошқача йўл тутдик. Агар ижарачи режани ва қўшимча топшириқни бажарса, қолган ҳосилни унга бепул хатлаб берамиз. Ўша ҳосилни сотадими, уйида сақлайдими — унинг ихтиёрида. Муҳими, ўша ҳосил бизнинг ерда етиштирилгани ва эгасининг қўлига тушгани рост. Барибир ҳам маҳсулотнинг ўша қисмини ижарачи яшириб бўлса-да, бозорга олиб чиқаради.

Самарқанд ва Тойлоқ районларидаги кўплаб хўжаликларни фақат помидорчиликка ихтисослаштириб нотўғри қиляпмиз, чамамда. Тўғри, помидор керак. Аммо унинг ҳам меъёри бўлсин. Масалан, бизда ҳозирги нархда ҳар гектардан 350 центнердан помидор олган тақдирда ҳам даромад 105 минг сўмдан ошмайди. Хашаки лавлагининг ҳар гектаридан 200 центнердан ҳосил олганда ҳам 500 минг сўм даромад қилар эканмиз. Энди айтингчи, бизга қайси маҳсулот кўпроқ фойда келтиради?

Мева-чева билан савдо қилувчи идоралар, назаримда, олибсотарлик йўлига ўтишган. Дўконда бизнинг маҳсулотга ўзининг хизмат ҳақини қўйиб сотаверади. Ундан кўра биз ўша маҳсулотни ўз дўконимизда арзон сотганимиз маъқул эмасми? Масалан, лимонни биздан, айтайлик, ҳар килосини 100 сўмдан олишди. Дўконда унинг нархи 140 сўмга чиқади. Шундай экан, нега биз ўз маҳсулотимизни сал арзонроқ — 120-130 сўмдан сотишимиз мумкин эмас. Бундан ташқари лимонни қимматроқ нархда сотиб оламан деганлар ҳам бор. Бироқ бўйнимизда давлат буюртмаси борлиги учун уларга сота олмаймиз.

Бундай ўйлаб қарасам, маҳсулотимизнинг асосий қисмини давлат харид нархида сотар эканмиз. Аммо колхозга бирор нарсани ўша нархда ола олмаймиз. Нега шундай? Ҳатто пул ўтказмасак, бензин ҳам беришмайди. Биздан эса маблағни истаганча олишаверади. Консерва заводига ёз ойларида помидор топширганмиз. 6 миллион сўм пулимизни ҳалигача беришган эмас. Ваҳолонки, бу пулнинг қадри кундан-кунга тушиб бораётир. Умуман, биз қайта ишлаш корхоналарини бойитиб юборяпмиз. Улар кўраётган мўмай фойданинг муайян қисмини хўжаликларга қайтариш чорасини кўриш керак, деб ўйлайман. Шундай қилинса адолатдан бўлади.

Даромаднинг ошиши туфайли қурилиш, ободончилик ишлари ҳам кўзга ташланиб қолди. Ўз ҳисобимиздан хонадонларнинг 70 фоизига табиий газ келтирдик. «Меҳнат» фабрикасининг 240 ўринли филиали ишлаб турибди. Ҳозир амбулатория, болалар боғчаси, мактаб, новвойхона қураяпмиз. Демоқчиманки, деҳқоннинг қўли боғланмаса, унга унумли ишлаши ва меҳнати самарасидан баҳраманд бўлиши учун қанчалик кўпроқ шароит яратиб берсак, эл дастурхони шунчалик тўкинсочин бўлаверади.

Мулоҳазаларни «Ўзбекистон овози» мухбири Фармон ТОШЕВ ёзиб олди.

ХАТЛАР, ХАТЛАР, ИЧИ ТЎЛА ДАРДЛАР...

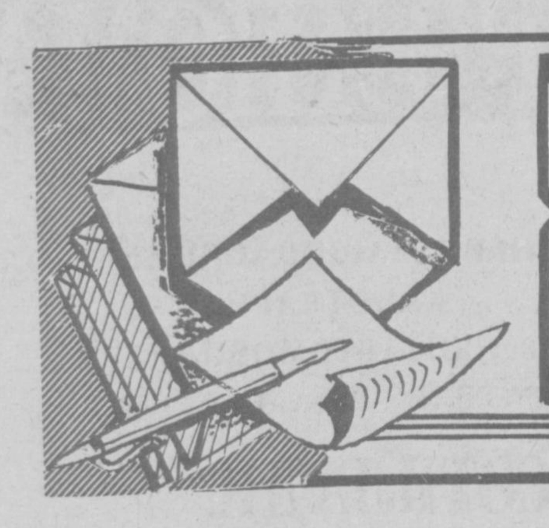

Халқ айтгани ҳақ чиқар

• Муносабат •

ИНСОН ТАҚДИРИГА ЛОҚАЙД БЎЛМАЙЛИК

Муҳарририятимизга йўлланаётган мактублар оқимининг охири кўринмайди. Бунинг боиси бор. Одамлар газетамизда муштарийлар эътиборига ҳавола этилган: «Бирорта ҳам хат редакция эътиборидан четда қолмайди» деган сатрларига алоҳида аҳамият беряптилар. Улар ўзларининг қувончу ташвишлари, фикр-мулоҳазалари, дарду талабларини, қолаверса, ...сияларини ёзиб юборишмоқда. Хатлардан шу нарса аён бўлмоқдаки, муштарийлар газетамизга ишонч кўзи билан қарамоқдалар, сўнгги илинж ва умидимиз сизлардан дейишмоқда.

Айниқса, газетада босилган танқидий чиқишларга муносабат ҳамма ерда ҳам бир хил, деб бўлмайди. Ҳали кўпгина шаҳар ва район ҳамда корхоналарнинг раҳбарлари бундай чиқишларга юзаки муносабатда бўлишга, номига жавоб ёзиб қутилишга, ариза ёзган даъвогарларнинг мушкулини осон қилмай, «чап» беришга уринмоқдалар. Чунончи, Хивадаги 14-уй, 20 хонадонда истиқомат қилувчи Сайёра Бойматова шикоятини адолатли ҳал қилинишини сўраб, текширишга жўнатилган эди. Яқинда Урганч шаҳар ҳокимининг муовини Б. Абдуллаев имзоси билан жавоб мактуби олдик.

Афсуски, жавобга бошқачароқ ёндашиш борлиги сезилиб турибди. Шикоятчи қийин аҳволда қолган Роҳатойнинг холаваччаси Сайёра бўлиб, у «синглисининг уйига ҳар гал борганимда бағрим эзилиб кетади», деб ёзган. Бунинг боиси бор, албатта. Чунки Роҳатойнинг онаси Расила 5 фарзандини ташлаб кетган. Ўша пайтда Роҳатой 10 ёшда бўлса, укалари Бахтиёр 7, Баҳодир 3 ва акаси Зокир 13 ёшда эди. Ҳозир Роҳатой 19 га кирган. Мана энди бир ўйлаб кўринг, вояга етиб қолган болалар шунча йилдан бери бир хонали уйда сиқилиб ётишибди.

Отаси Хива шаҳар ободонлаштириш ташкилотида ишлаб юрган кезлари, яъни 1986 йили уй-жой учун ариза берган. Бечора ота оила тебратиб, уй-жойли бўлиш орзусида эзилиб юравериб, 1990 йили оламдан ўтди. Кейин Роҳатой отамнинг аризаси нима бўлди экан, деб унинг ишхонасига, тўғрироғи маҳаллий уюшма қўмитаси раиси Тўхтажон опага учради. Нима жавоб олди денг! «Ўлган одамнинг аризаси йўқотиб ташланади», эмиш.

Жавоб мактубга қараганда уларнинг аҳволи бу яқин ўртада яхши бўладиганга ўхшамайди. Қанчалик тўғрилигини билмай...зку уй олиш учун ёзилган ариза биринчи навбатга қўйил...нмиш. Яна ҳозир уй-жойларнинг кам қурилаётгани, шаҳар ободонлаштириш ташкилотига квартира ажратилмаётгани ҳам важ қилинади. Наҳотки шароитдан келиб чиқиб, истисно тариқасида бундай муаммоларни ҳал қилишнинг иложи бўлмаса.

Шеробод районидаги «Наврўз» давлат хўжалигининг Эгарчи қишлоғидан хат йўллаган Гулбой Рўзибоевнинг бошига тушган ташвишлари ҳам бундан кам эмас. 1987 йили уйланган. Афсуски, қувончи узоққа бормади. Йиғим-терим вақтида кўрак чувиш машинасида ишлаб туриб қўлидан айрилаёзди. Касалхоналарда юравериб, охири учинчи гуруҳ ногирони бўлиб қолди. Унинг ёзишига қараганда 2 фарзанди бўлиб, иқтисодий жиҳатдан қийналган, нажот сўрайди.

Унинг арзномаси билан шуғулланиб, текшириш ўтказган Шеробод район ҳокимлигидан мужмал жавоб йўллашибди. Район ҳокимининг биринчи муовини Ҳ. Пайғамов имзоси билан йўлланган жавобда айтилишича, гўё Гулбойнинг яшаш шароити ёмон эмасмиш. Январдан бошлаб 1550 сўмдан нафақа оларкан. Бу нафақани ошириш учун районлараро шифокорлар эксперт комиссияси билан давлат хўжалиги касаба уюшмаси бир хулосага келишлари керак эмиш. Жавоб йўллангандa бўладиган гапни ёзилса-да. Гулбой Рўзибоевни билмадик-ку биз бу жавобдан қониқиш ҳосил қилмадик. Инсон тақдирига ҳам шунчалик юзаки қараладими!

Қамаши район ҳокими Р. Бозоров газетамизда босилган танқидий мақолага жавоб йўлларкан, «... ўрганилмаган материални чоп этилганлигини маълум қиламиз», деб эътироз билдиради. Гап бу ерда одамларга мадад қўлини чўзиб, уларга хизмат қилишга ҳозиру нозир бўлиб туриши, инсон тақдири ҳақида кетяпти. Шунинг учун Калтатой қишлоғида истиқомат қилувчи Қурбон Орзиеванинг «Бизни сўрар одам борми!», деб ёзган нолишига хайрихоҳлик билан муносабатда бўлинганда олам гулистон эди. Турмуш ўртоғи ногирон бўлиб турганда иш қидирган бу аёлга бор-йўғи чорак ставка фаррошлик лавозими тавсия этилишини қандай тушуниш керак!

Умуман, бизга йўлланаётган мактублардан шу нарса аён бўлмоқдаки, айрим шаҳар ва район ҳокимликларининг мутасаддилари ўтиш даврининг қийинчиликлари билан боғлиқ баъзи масалаларда азият чекаётганлар ҳақида кам ўйламоқдалар. Уларнинг ҳолидан хабар олиш, турмуш шароитлари билан танишиш ҳокимликларнинг вазифасига кирмайдими!

ҒУБОРЛАР ТАРҚАЛСИН

Редакциямиз Бекобод туманидаги Бобур номли жамоа хўжалигида яшовчи Мавлуда Эгамбердиевадан хат олди. Уни ҳеч муболағасиз садоқатли ёр мактуби дейиш мумкин. Зотан, ерга садоқат, онага садоқат, Ватанга садоқат — булар бари қондош туйғулардир.

Мана яна фасллар келинчаги баҳор ўлкамизга кириб келди. Менинг Тақачи қишлоғимга ҳам баҳор нафаси уфуриб, бағри бутунлар юраги...и тўлқинлантириб юбораётган бўлса, менга ўхшаган кўнгли ярим, юраги ғамдан адо бўлган кишилар қалбини руҳан эзиб ҳам юборади.

Мен шу билан иккинчи маротаба, яъни иккинчи йил орзиқиб кутилажак баҳорни турмуш ўртоғимсиз, ёлғиз ўзим, йўқ-йўқ ёлғиз ўзим десам бўлмас, уч фарзандим билан кутиб оляпман.

Яратган эгамнинг марҳамати биланми мени ора йўлда қолдириб кетган турмуш ўртоғим Анвар Эгамбердиевни ёд этиб, унинг руҳини шод этмоқ бўлдим.

Эсиз — мен уни оламдан ўтиб кетади, деб ўйлабманми? Болаларининг орзу-ҳавас билан суннатга ётқизиб олиб, ўша куни кечқурун ҳаётдан кўз ю...ди, деб хаёл қилибманми? Бу қандай кўргуликки, икки ўғил суннат тўшагида чиллалик бўлиб ётсаю, уларнинг отаси ҳаёт билан видолашса...

Уйнинг эндигина тикланаётган чала-чулпа деворлари ўлда-жўлда бўлиб «ҳайрон» қотган. Эгасиз битмай қолган деворлар ёмғирда ивиб, оқиб тушаётганини кўриб юрагим эзилиб кетади, худди деворлар ҳам мен каби эгасига куюниб кўз ёш тўкаётгандек бўлиб туюлади.

Болаларимга бу деворларни худо хоҳласа сизлар катта йигит бўлсаларинг тиклайсизлар — майли деворлар хоҳлаганича оқиб тушаверсин, қўлимиздан нима ҳам келарди, уни кўтаришга қўлимиз калталик қилади, даданглар бўлганида бу чорхорлар битиб, қозиқларга туёқлар боғлаб қўйилган бўларди — бу деворлар ҳам даданглага биздайин қайғуриб кўз ёш тўкяпти, деб таълим бераман.

Бошқа нима ҳам дердим. Турмуш ўртоғим баҳосиз, меҳнаткаш, қалби пок инсон эди. Барибир ўрнига тушмас экан, эски битмай турган ярамни — янгитдан тирнаб қўяман ўзим.

Нимасини айтай, нимасини ёзай сизларга. Мен Сиз азизларга дарду аламларимни ёзаверсам бир китоб бўлади.

Ҳар сафар турмуш ўртоғимни эслаб гапирганимда ушбу сатрни тилсиз қалбим орқали такрорлаб ўтаман:

Васлинг пешонамга битмас
бир кундир,
Чақмоқ тушган юрагим
қаро тутундир,
Дунё дардларимдан
қолган кукундир,
Энди сенсиз қандай
яшайман, жоним?!

Мен дардимни сизларга ёзиб, ҳасратларимни дарёдек оқизиб юборгим келди. Зора, озгина бўлса ҳам дардим енгиллашса, ғуборим кўтарилса.

• Кўнгил кўнгилдан сув ичар

ОДАМЛАРГА КЕРАК ЭКАНИМ...

Танасини яшин узиб юборган дарахт яна шохлар чиқарар. Япроқлари яна майин шамоллар эпкинида тебранар. Ҳа, табиат интиҳосиз. Муттасил ривожланишда. Зеро, инсон ҳам табиат фарзанди. Баъзан кўча-кўйда қўл-оёқсиз мажруҳ одамларни кўрганда табиатнинг бундай нотантилигидан юрагим зирқирайди. Афсуски, шохи узилган дарахтга янги новда ато этган, кеча ўрилган майсани яна яшнатган табиат инсоннинг жимжилоғини ҳам жойига қўёлмайди. Табиий офат, фалокат, жанггоҳларда қўл-оёғидан айрилган инсонни асл ҳолига келтириш маҳол. Минг шукрки, на ўсимликлар ва на жонзотлар дунёсига берилмаган буюк қудрат, онг, тафаккур ва ирода фақат инсонга инъом этилган. Биз минглаб чин инсонларни биламиз, уларнинг буюк иродалари қаршисида бош эгамиз.

Алломаларнинг таъкидлашларича, дунёда энг кучли одам — ўзини бўйсундирган инсон экан. Икки оёғи кесилганига қарамай, яна парвоз қилиб жангга кирган Алексей Мересьев, игна билан роман битган Вали Ғофуров кабилар бунга мисол.

Шундай кишилар борки, уларнинг кундалик ишларини ҳаётга чексиз муҳаббат, метиндек ирода бошқариб туради, гуё. Андижоннинг Бўзида ҳам бир йигит яшайди. Ўн беш ёшида бахтсиз тасодиф туфайли қўлларидан ажралган. Абдунаби ҳам «мен учун ҳаёт тамом» деб ўйлаганди, ўшанда.

Бўз атрофида ўнлаб сербалиқ зовурлар бор. У ана шу зовурларда балиқ тутарди. Бепоён бедазорларда завқ билан бедана овларди. Ўрта мактабни тугатди. Кейин Наманган қишлоқ хўжалик техникуми ипакчилик бўлимини, сўнгра Тошкент қишлоқ хўжалик институти ипакчилик куллиётини сиртдан тамомлади. Икки-уч йил шу соҳада ишлади ҳам. Лекин саломатлиги бу ишни кўтармади. Шифокорлар унга ипак қурти аллергия беришини айтишди. Энди нима қилиш керак?

Бир куни у дўстлари билан балиқ овига борди. Қармоқ ташлаб, дастани ўнг оёғи бармоқлари билан тутиб ўтирди. Пўкак қимирлади. Абдунаби оёғи билан қармоқни даст тортди. Бироқ ҳаддисини олмагани учун дастани тутиб қололмади...

Унинг юраги аламга тўлди. Лекин у ўзини ерга отиб, обдийда қилмади, аксинча қармоқни яна сувга ирғитди... Яна, яна... Эртасига, зовур бўйига яна келди.

Кунлар ўтди. Оёқ бармоқлари энди унинг амрига «қулоқ» солабошлади, иккала оёғи бирдай ҳаракатланарди. Болаликда техникага ишқибозлигидан телевизор, радио, тикув машинаси мурватларини созлашга ақли етиб қолганди.

Бир куни уйга келса, укалари телевизор қаршисида ўтиришибди. Телевизор бузилибди.

— Орқасини оч! — деди укасига. Сўнг очқични оёғига қистириб телевизор қаршисига ўтирди-да... оёқлари билан телевизорни созлашга киришди. Оёқлар нозик мурватларни бураш, чиқариш, созлаш ва жойига қўйишга ожиз эди. Ўша кундан бошлаб Абдунаби кўчада кам кўринадиган бўлиб қолди. Уззу-кун бузуқ телевизор олдида ўтириб, оёқлари билан лампочкаларни бурар, жойига қўяр, пайвандалаш асбобини қитирлатиб қил симларни бир-бирига улашга ҳаракат қиларди. Юзларидан тер оқар, кўзи тиниб кетар, аммо оёқларини ҳаракатлантиришдан тўхтатмас эди. Ҳатто бири куни қизиган пайвандлагич оёғига тушиб, куйди.

Ниҳоят мақсадига етиб, онаси ва укаларини чақирди.

— Телевизор тузалди!

Онанинг меҳр кўзларида ёш қалқиди. Кейин у қўшниларининг телевизорини ҳам тузатиб берди. Оёқ ила телевизор созловчининг довруғи Бўзга ёйилди. У маҳалладошлари кўмагида уйда устахона очди. Тикув машинаси, магнитафон, кир ювиш машинаси ва бошқа буюмларни тузатишни ўзлаштириб олди.

Мана, йигирма йилдан ошибдики, уста Абдунаби Асқаров халқ хизматида. Устадан ҳамма мамнун...

Абдунаби ҳозир Бўз туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалигида коммунал хўжалик бўлимида мудир.

— Мен ўзимни яримта одам деб ҳисобламайман, — деди у. — Одамларга керек эканим, имкони борича нафим тегаётганидан хурсандман. Ахир шунинг ўзи бахт эмасми?!

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

Суратда: Абдунаби Асқаров иш устида.
Муаллиф олган сурат.

• Акс-садо

ҚИЗЛАР ҚОТИЛЛИК ҚИЛСА-Я?

Севимли газетамиз «Ўзбекистон овози» саҳифаларида кўпдан-кўп қизиқарли ва эсда қоларли мақолаларни ўқиб ҳузур қилганман. «Урғочи шайтонлар» сарлавҳали суд очерки менда кучли ғазаб уйғотди. Чунки, ўзим Андижон пойабзал бирлашмаси ишчисиман, вилоят ва шаҳар судларида маслаҳатчи сифатида ҳам қатнашиб тураман.

Маълумки, ота-оналаримиз фарзанд кўришганда унинг камоли ҳақида ўйлашади, тарбиялаб элга нафи тегиши ҳақида қайғуришади. Умрлари фарзандлари орқасидан кўрадиган эзгуликлар билан боғлиқ ҳолда ўтади. Афсуски, очерк «қаҳрамонлари» Гулнисо билан Қурсия каби шумғиялар ҳам пайдо бўлиб қоларкан-да. Ўз манфаати ва мол дунё орттириш йўлида қотилликка қўл урсая. Бу қизлар катта бўлганда онаси мисол аёлнинг ўлимига сабабчи бўлишларини олдиндан билишнинг имкони бўлганда уларни ўстиришга ҳожат қолармиди? Эндигина 22 баҳорни кўрган Гулнисо Облоева билан Қурсия Худойқулова оёқ остидагидан нарини кўрмай, пулнинг қули бўлиб, жар ёқасига бориб қолишганини ўзлари ҳам билмай қолишган. Инсонийлик қиёфасини йўқотган бу қизларни Ўзбекистон жиноят кодексининг 80-моддаси 9-чи бандига мувофиқ 8 йилдан 15 йилгача қамаш ёки ўлим жазоси билан жазолашни, лозим деб билардим.

Ўктамжон ХОЛИҚОВ,
Андижон вилоят ва шаҳар суди маслаҳатчиси.

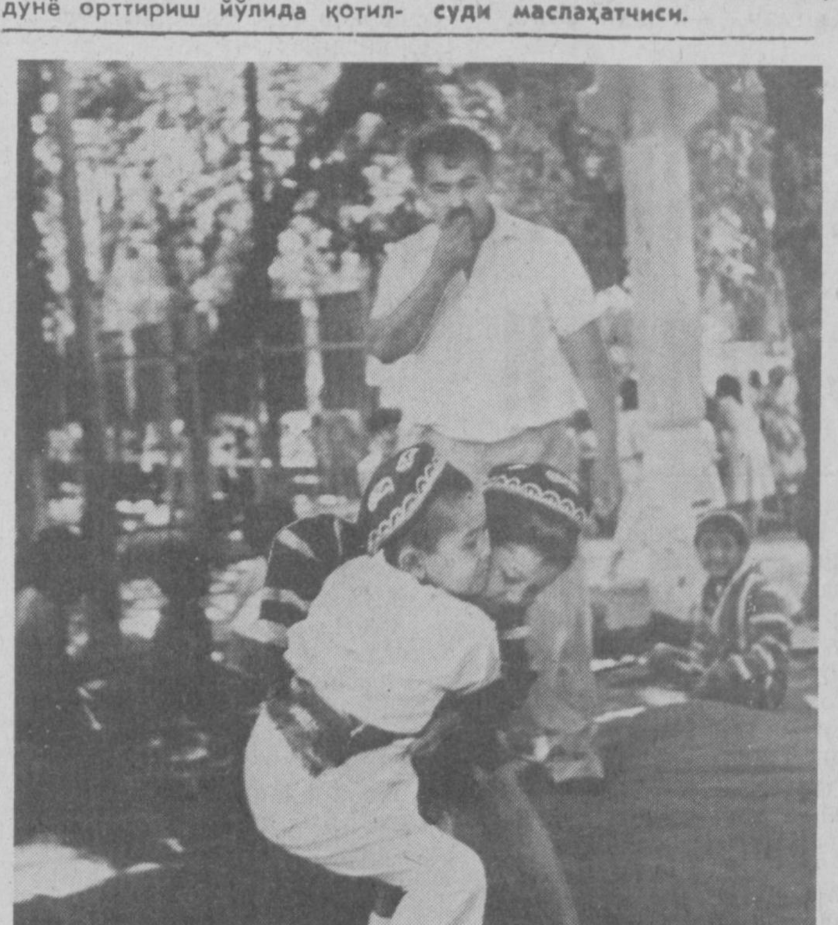

Келажаги порлоқ юрт ўғлонлари
Р. АЛЬБЕКОВ олган сурат-лавҳа.

МУШТАРИЙ:

ТАНҚИД ҚИЛАДИ...

ДИРЕКТОР ЛАВОЗИМИГА МУНОСИБМИ!

Мустақил Ўзбекистонимизда кадрларни тарбиялаш, танлаш ва жой-жойига қўйишда ўзига хос муносабат бўлиши керак, деган фикрдаман. Менимча ҳозирча бу борада англашилмовчиликлар бўлиб турибди. Маълумки, биз маорифчилар ёш ва соғлом авлодни камол топтиришдек фахрли ва масъулиятли вазифани адо этишимиз керак. Биз ишлаб турган мактабда Маҳмаражаб Мейлиев директорлик қилади. Шу киши ҳақида икки оғиз гап айтмоқчиман.

Директоримиз 1986 йилдан бугунги кунгача бирон мартда малака ошириш курсини ўтамаган. Авваллари ўқитувчи бўлиб ишлаган, кейин илмий ишлар бўйича мудир, директор муовини лавозимларида фаолият кўрсатган. У ўқитувчиликдан бошқа мактабга директор бўлиб келган. Мактабга келгандан кейин таълим-тарбия ишлари бўшашиб кетди. Етуклик атестатига баҳолар ўзгартирилиб қўйиладиган бўлди. 1991-1992 ўқув йилида болаларга бепул бериладиган нонушта 5 ойгача, кун узайтирилган гуруҳлардаги ўқувчиларга эса 6 ойлаб овқат берилмади. 1989 йили М. Мелиев 3 та қўшимча синф хонаси қурдирди. Бу ишларга 7996 сўм сарфланди. Ваҳолонки Фрунзе номли давлат хўжалиги ана шу қурилиш материалларини бепул ажратган эди.

Қурилишда ишлаганларга меҳнат ҳақи тўлаш ҳам ўзгача бўлди. Хона деворларини тиклашда қатнашган кишилардан Роззоқ Расуловга 104 сўм, Нурмаҳамат Очиловга 304 сўм пул ёзилди. Деворни тиклашда иштирок этган кишиларга 3 та тўлов ведмости тузилиб, шундан 2 тасига ишчилар имзо чекиб, ҳақ олишди, 3-чиси имзосиз қолди. Охиргисига эса 505 сўм 10 тийин пул ёзилган бўлиб, директорнинг ўзи ўзлаштирган.

Ҳозир ана шу ҳужжатлар юзасидан Қамаши район прокуратураси тергов ишлари олиб бормоқда. Ундан ташқари, директоримиз 40 соат ўтилмаган дарсни ҳам ўз фойдасига расмийлаштирган ва 304 сўм 70 тийин пулни қонунсиз олган. Қурилиш материалларини пуллагани ҳам маълум. Мана энди ўзингиз ўйлаб кўринг. Шундай одам маориф масканида директорлик қилишга ҳаққи борми!

Абдурайим ҲАЙИТОВ.
Қамаши райони.

ЭЪТИРОЗ БИЛДИРАДИ...

НОМЛАР БЕХАТО БЎЛСА...

Ҳозир республикамиз пойтахти кўчаларида ном кўрсаткичлари ва бошқа маълумотлар асосан давлат тилида ёзилмоқда. Баъзи номлар инглиз, турк ва бошқа хорижий тилларда кўрсатиляпти. Бу мустақиллигимиз самараси бўлиб, мамлакатимиз халқаро нуфузи ошиб бораётганидан нишона. Лекин ҳамма ерда ҳам тўғри ва аниқ ёзувлар кўзга ташланади, дейиш қийин. Масалага жиддий эътибор бериш, масъулият билан қараш зарурга ўхшайди. Боиси хатолар бор. Мен майдачуйда хатоли ёзувлар ҳақида тўхталиб ўтирмай, жиддийроқ деб ҳисоблаганимдан бир нечтасини кўрсатиб ўтмоқчиман.

Ш. Рашидов кўчасида, собиқ Ленин музейи яқинида йўл кўрсаткич лавҳачада иккита хато бор. Навоий — Новоий. Ўзбекистон меҳмонхонаси деганда қўштирноқ қўйилмаган. Форобий кўчасида улуғ алломанинг номи гоҳ Форобий, гоҳ Фаробий тарзида ёзилган. Бундай хатолар шаҳримиз кўчаларида исталганча топилади. Улуғ аждодларимизнинг номларини кўринарли жойларда аниқ ва тўлиқ ёза олмасак, меҳмонлар тилимиз-у имломиз ҳақида нима деб ўйлашади!

Абдуқаҳҳор МУТАЛОВ,
ҳуқуқшунос.

ТАКЛИФ АЙТАДИ...

КЎПЧИЛИКНИНГ ДУОСИГА ҚОЛАРДИК

Шукр қилиб яшаса бўладиган кунларни бошимиздан кечирмоқдамиз. Келажаги порлоқ давлат қуриш ҳақида саъй-ҳаракатлар қилинмоқда. Гапирмай девдим-у иложини топмадим. Нимага десангиз, биз нафақахўрларга ҳам осон тутиб бўлмайди. Маълумки, халқимиз яхши тўй, ёмон ўлим, дегандай ризқини қийиб, бироз жамғарма тўплашга одатланган. Мен ҳам бир нафақахўр сифатида топганимни кассага қўйиб, 10 минг сўм жамғарган эдим. Ҳар қалай кўнглим тўқ эди. Мана энди пул қадрсизланиб нима қилишга ҳам ҳайронман. Шунинг учун бир фикр айтгим бор: Агар 1992 йилгача жамғарма кассаларига қўйилган пулларнинг қиймати қайта кўриб чиқилса, кўпчиликнинг дуосига қолинарди-да.

Солиҳ ҲУСАНОВ,
Тошкент.

ЖАВОБ КУТАДИ...

ТЕЛЕФОНЛАР ЖИРИНГЛАРМИКАН!

Ҳурматли муҳарририят! Мен бу мактубни кўзи ожиз ногиронларнинг дил сўзларини баён этиб, уларнинг юмушларини осонлаштириш мақсадида сизларга йўлладим. Маълум бўлишича, Пастдарғом район Чархин қўрғони, Улуғбек номидаги ўқув-ишлаб чиқариш корхонаси қошида истиқомат қилаётган кўзи ожизлар қийин аҳволда қолишибди. Уларнинг фикрига қараганда, 1991 йилнинг май ойида телефон ўрнатиб бериш учун сим тортилган экан. Ўттизта телефонга мўлжалланган бу симлардан ҳанузгача «садо» чиқмасдан туриши уларни ўйлантирмоқда. Талаб қилиб ёзмаган жойлари қолмабди. Чархин қўрғони раҳбарига, Пастдарғом район электр алоқа тармоғига, кейин Самарқанд вилояти раҳбарларига илтимосномалар йўллашибди. Лекин умидлар пучга чиқмоқда. Балки улар ўз мактубларини аниқ манзилга жўнатишда янглишгандирлар. Лекин ногиронларнинг мушкулини осон қилишда Республика Алоқа вазирлиги мутасаддилари ўз ёрдамларини аямайдилар, деб умид қиламан.

Бир гуруҳ ногиронлар номидан:

А. МАЖИДОВ.

САВОЛЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Уруш қатнашчиларига бензин имтиёзлими?

● **САВОЛ:** Менинг уруш йилларидаги меҳнатим муносиб тақдирланган. Уруш қатнашчиларига тенглаштирилганим учун 1993 йил 1 январга қадар бензин учун имтиёзли талон олиб келар эдим. Энди эса фақат уруш қатнашчилари ва ногиронларига бундай талонлар бериладиган бўлибди. Бу масалада бирор қоида борми!

А. УЗОҚМАТОВ.
Фарғона вилояти.

Шунингдек, Тошкент вилояти, Юқори Чирчиқ районидан Т. Қосимов, Андижон вилояти, Москва районидан А. Комилов, Сирдарё вилояти, Ш. Рашидов районидан У. Қосимов ва бошқалар ҳам мурожаат қилишиб, бензин учун имтиёзли талон олиш масаласида маълумот беришни сўрайдилар.

● **ЖАВОБ:** Нефть маҳсулотлари, чунончи автобензин Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил, 16 октябрдаги қарорига мувофиқ белгиланган имтиёзлардан фойдаланувчи шахсларга А-72, А-76, АН-93, АИ-92, АИ-91 маркалардаги ёнилғи ойига 50 литрдан берилади, дейилган.

Улуғ Ватан уруши ногиронлари, уруш қатнашчилари, уларга тенглаштирилган шахслар, меҳнатдаги жароҳат натижасида ҳамда касб касалликлари туфайли ногирон бўлиб қолганларга автомашиналар ижтимоий таъминот бўлимлари орқали имтиёзли равишда ажратилган бўлса, бундай кишиларга бензинни имтиёзли нарх билан олиш ҳуқуқи берилган.

Шуни ҳам эслатиб ўтиш лозимки, агар ҳокимликлар томонидан имтиёзли равишда бензин олувчилар рўйхатини кенгайтириш лозим деб топилса, у ҳолда қўшимча ҳаражатлар маҳаллий жамғармалар ҳисобидан қопланади. Қўшимча ҳаражатларни қоплаш қоидаси нефть маҳсулотларини етказиб берувчи вилоят корхоналари билан келишилган ҳолда амалга оширилади.

Демак, уруш қатнашчиларига тенглаштирилган фуқаролар ҳам кўрсатилган имтиёздан фойдаланишлари мумкин.

Арзон нархда олса бўладими?

САВОЛ: Биз оиламизда 8 жонмиз, шулар жумласидан 3 киши, яъни онам нафақа оладилар, ўғлим 2-гуруҳ, мен эса 3-гуруҳ ногирони ҳисобланаман. Ҳарбий хизматни ўтаётганимда касалланиб қолганман. Турар жой шароитимиз яхши эмас. Электр, газ, сув ва бошқа хизмат учун тўлиқ ҳақ олишади. Айтинг-чи, турар жойдан фойдаланишда бизга ўхшаганларга бирор имтиёз борми! Озиқ-овқат маҳсулотларини арзонлаштирилган нархда олса бўладими!

Х. АВАЗОВ,
Қашқадарё вилояти.

● **ЖАВОБ:** Амалдаги қоидага кўра баъзи ногиронларга турар жой, газ, сув, электр қуввати каби коммунал хизматларига ҳақ тўлаш имтиёзли қилиб белгиланган. Бироқ сиз хатингизда кўрсатган ногиронларга турар жойлардан фойдаланишдаги коммунал хизматлар учун камайтирилган ҳақ тўлаш имтиёзи ҳамда арзонлаштирилган нархда озиқ-овқат маҳсулотларини харид қилиш имтиёзи қонунда кўрсатилмаган.

ЁРДАМ СЎРАШ МУМКИНМИ?

● **САВОЛ:** Мен ўтган йили заводда ишлаб турган пайтда жароҳатланган эдим. Ҳозир 2-гуруҳ ногирони бўлиб қолдим. Нафақадан ташқари заводдан қўшимча ёрдам олишим мумкинми!

А. ТУРСУНОВ,
Тошкент шаҳри.

● **ЖАВОБ:** Амалдаги тартибга кўра иш жойида жароҳатланиш ва касб касаллиги бўйича ногиронларга соғлиғига зарар етказган корхоналар ҳисобидан кетган харажатлар қуйидаги тартибда қопланади:

— қўшимча овқатланишга;
— дори-дармонлар харид қилишга;
— протез ясатишга;
— ногиронга қараб туриш учун;
— санаторий ва курортларда дам олиш учун (бориш ва келиш учун йўл харажатлари, айрим холларда уларни кузатувчиларга ҳам йўл харажатлари тўланади);
— махсус транспорт воситалари, мотоаравача сотиб олиш учун (ногирон ўзига тегишли бепул матоаравача ўрнига қўл билан бошқариладиган «Запорожец» автомашинасини олган ҳолларда, унга тегишли бўлган бепул мотоаравача нархи доирасида корхона автомобилга ҳақ тўлашда қатнашади),
— транспорт воситаларини таъмирлашга, мотоаравача нархининг 50 фоизи ҳисобидан тўланади,
— транспорт воситаларига ёнилғи олишга (агар автомашинаси бўлса) харажат мотоаравача учун ҳисобкитоб қилинган ҳолда қопланади.

Демак, сиз ҳам кўрсатилган имтиёзлардан фойдаланишингиз мумкин экан.

• ГАП ЭГАСИНИ ТОПАДИ

ҲОЛИМНИ СЎРАР КИШИ БОРМИ?

Мен Янгийўл районидаги Ниёзов номли жамоа хўжалигида истиқомат қиламан. 8 нафар фарзандим бор. Хат ёзишдан олдин кўп истиҳола қилдим. Лекин жонингдан ўтгандан кейин мажбур бўларкансан киши. Авваллари ҳам ночор яшардик. Зеро, бугунги кунга келиб аҳволимиз жуда танглашиб қолди. Битта ўғлимнинг топгани нима ҳам бўларди, дерсиз. Уйимиз қурилганига ҳам 50 йилдан ошди. Бирор марта ҳам таъмирланмагани учун нураб бормоқда. Болаларнинг отаси ҳаммамизни ташлаб кетган. Ёрдам сўраб хўжалик раҳбарларига мурожаат қилганимда бир марта 300 сўм ажратишган эди. Наҳоти, жўжабирдай жон бўлса-гу бизга ёрдам қўлини чўзадиган нажоткор одамлар топилмаса...

Майрам ТУРҒУНОВА.
Янгийўл райони.

● **РЕДАКЦИЯДАН:** Ҳурматли Майрам опа! Назарали Ниёзов номли жамоа хўжалигининг мутасаддилари инсоний қадр-қиммат, оқибат, меҳр-мурувват деган азалий удумларимизни унутиб қўйишганга ўхшайди.

ДАРАХТЛАРГА АЧИНАМАН

Ростини айтсам, аввалига кексайганимда шу жанжалли ишларга арлашишим шартми, деган хаёлга бордим. Лекин виждоним йўл бермади.

Тошкентликлар собиқ Луначарский кўчасидаги «Центр» деб аталадиган масканни яхши билишади. Бу ердаги бозор ёнида маданият ва истироҳат боғи бор. Бир вақтлар район маркази ҳисобланган ана шу гўшада бунёдга келтирилган, бу боғ. Одамлар яйраб дам олишарди. Кейинги йилларда бу боғ Тошкент вилояти ички ишлар бошқармаси тасарруфига ўтганми, иморатлар қурилиб, ходимлар учун дам олиб чўмиладиган жойга айлантирилган. Шу кунларда кўп йиллик дарахтлар қўпорилиб, яна қурилиш қилинмоқда. Албатта барча ҳаракатлар яхшиликка, халқ манфаати йўлига қаратилган бўлса, нур устига аъло нур бўларди. Аммо, яшнаб турган боғдаги дарахтларни қийратиш зарурми, деган савол туғилади.

Туроб УСМОНОВ, Ватан уруши ногирони.

● **РЕДАКЦИЯДАН:** Балки кўпни кўрган отахоннинг куюниб ёзганича бордир. Чунки, қари билганини пари билмас, дейишади. Ҳарқалай, вилоят ҳокимлигидаги мутасаддилар бундай нохушликка «қараб» туришмаса керак.

Нажот излаб...

Мен Матлуба Абдукаримова Юқори Чирчиқ районидаги Янгибозор қишлоғида яшайман. Ҳозирги вақтда 3 болам билан эрсиз, онамнинг уйида яшаб юрган эдим. Онам эса мен учун ёш тўкишдан нарига ўтмайди Хуллас, қишлоғимиздаги Ленин номли кўча 25-уй, 2-хонадонга рухсатсиз кириб олдим. Ҳозир ҳокимлик ходимлари прокурор билан келиб ҳар куни чиқиб кетишимни талаб қилишяпти. Мен уч бола билан қаерга ҳам бораман?

М. АБДУКАРИМОВА.

РЕДАКЦИЯДАН: Айтингчи, бу мактуб эгасига нима дейиш мумкин? Хўш, унинг бу ҳасрати кимга кўпроқ тегишли редакциягами ё прокуратурагами!...

Агар ғанимга етказилган ушбу етти зарбадан кейин ҳам ғалабага эришилмаса, у вақтда баронғорнинг ҳировулини ва жавонғорнинг ҳировулини жангга юборсин, (бу билан) ғанимга тўққиз зарба урилган бўлади. Агар тўққиз зарбадан кейин ҳам фатҳу зафар муяссар бўлмаса, баронғорнинг биринчи фавжи ва жавонғорнинг иккинчи фавжини урушга солсин. Агар шу ўн бир зарбадан кейин ҳам ғалабанинг дараги бўлмаса, баронғорнинг иккинчи фавжи ва жавонғорнинг биринчи фавжини жангга ташласин. Шу ўн уч зарбадан кейин душманнинг сипоҳий фавжлари енгилиб, ғалабага эришилади, деб умид қилса бўлади. Мабодо бу ўн уч зарба билан ҳам фатҳу зафар ҳосил бўлмаса, у ҳолда қўл сипоҳий фавжларини урушга шайлаб, ўзи ҳам улар билан жангга равона бўлсин ва душман кўзига ўзини тоғдек кўрсатиб, аста-секин, туташган ҳолда ҳаракат қилсин. Уруш баҳодирларига буюрсинким, қиличларини яланғочлаб ҳужум қилсинлар. Ўқчилар эса визиллатиб ёйлардан қалин ўқ ёғдирсинлар. Шунда ҳам фатҳу зафарга эришилмаса, сардорнинг ўзи жанг майдонига тушсин ва менинг (мадад кучларим) ва буйруқларимни кутсин.

ҲИРОВУЛ
Шиқовул хировул фавжи
Шиқовулнинг биринчи фавжи
Шиқолувнинг иккинчи фавжи
Шиқовул
Жавонғорнинг ҳировули фавжи
Жавонғорнинг биринчи фавжи
Жавонғорнинг иккинчи фавжи
Жавонғор
Чоповул хировули фавжи
Чоповулнинг биринчи фавжи
Чоповулнинг иккинчиси фавжи
Чоповул
Баронғорнинг хировули фавжи
Баронғорнинг биринчи фавжи
Баронғорнинг иккинчи фавжи
Баронғор
ҚУЛ

ҚИРҚ МИНГ ОТЛИҚДАН ОРТИҚ СИПОҲ ФАВЖЛАРИНИ САФГА ТУЗИШ ТУЗУГИ

Шундай тузук битдимки, агар ғаним лашкари қирқ минг отлиқдан ортиқ бўлса, беглaрбегилар, амирлар, мингбошилар, юзбошилар, ўнбошилар, баҳодирлар ва бошқа сипоҳийлар менинг зафарли байроғим остида бўлсин ва амру фармонимни кутсин.

109.

Амр этдимки, қайси бир сипоҳий фавж амирига ёрлиғ юборсам, ёрлиғдаги ҳукмимга биноан иш тутсинлар ва унга хилоф иш қилмасинлар. Беглaрбегилардан ёки амирлардан биронтаси ҳукмимга хилоф иш тутиб, ундан четга чиқса, уни қиличдан ўтказиб, ўрнига «мунтазир ал-аморат»[1] ҳисобланган ўринбосарини қўйсинлар.

Ва (яна) амр қилдимки, улусот, қўшинот, туманотга тегишли қирқ уймоқ[2]дан тамғо олган ўн иккитаси қирқ фавжга тақсим қилинсин. Тамға олмаган йигирма саккиз аймоқ амирлари эса (ўз лашкарлари билан бирга) қўл сипоҳий фавжининг орқасида саф тизсинлар. Ўғилларим, набираларим ўз фавжлари билан қўл фавжининг олдида ўнг қанотдан саф тизсинлар. Қариндошларим ва яқинларим эса ўз фавжлари билан қўл фавжининг олдироғида чап қанотдан жой эгалласинлар. Булар тарҳ[3] бўлиб турсинлар ва қаерга мадад етказиш лозим бўлса, ёрдам берадилар.

Баронғорга олти сипоҳий фавж тайинлансин. Яна бир сипоҳий фавжни эса баронғор ҳировули сифатида белгиласинлар. Шунга ўхшаш, жавонғорда олтита фавждан саф тузсинлар. Яна бир фавжни бўлса, жавонғор ҳировули қилиб қўйсинлар.

Амр этдимки, баронғор фавжларининг олдидан олтита сипоҳий фавж жойлаштирсинлар ва уларни чоповул деб номласинлар; бошқа бир фавжини тузиб, уни чоповулнинг ҳировули қилиб тайинласинлар. Шунингдек, жавонғор фавжларининг олдига қўйиш учун ҳам олтита сипоҳий фавж тайинласинлар ва уларни шиқовул деб атасинлар. Яна бир фавж тузиб, уни шиқолув ҳировули қилиб қўйсинлар. Чоповул ҳамда шиқовул фавжларининг олдига тажрибали амирлар ва синалган баҳодирлар бошчилигида олтита фавждан саф тузиб, катта ҳировул қилиб белгиласинлар. Бу олти фавждан бўлак яна бир фавж тузиб, уни ҳировулнинг олдига қўйсинлар ва ҳировулнинг ҳировули деб номласинлар. (Лашкарнинг олд қисмида) ҳировул ҳировулининг ўнг ва сўл қанотига икки қоровулбегини барча биродарларимдан иборат сипоҳий фавжлари билан бирга қўйсинларким, улар ғаним лашкарини кузатиб турсинлар.

[1] **Мунтазир ал-аморат** — амирлик мартабасига лойиқ шахс; амир ўринбосарининг Фахрли лақаби.
[2] **Уймоқ** — аймоқ, қабила, халқ.
[3] **Тарҳ** — қурилажак бинонинг режаси. Бу ерда баронғорнинг сафига резерв қисм маъносида.

110.

«Ўзбекистон овози»нинг 75 йиллигига

«ЎЗБЕКИСТОН — ВАТАНИМ МЕНИНГ» танловига

«Оҳ қандай ажойиб куй экан...»

Абдувоҳид ТЎРАЕВ олган сурат.

• Мулоҳаза

ЎРТОҚЛИК СУДИНИНГ НУФУЗИ ОШСИН

Кейинги пайтда маҳалла қўмиталарига эътибор кучаймоқда Ҳақиқатан ҳам маҳалла жамиятни бошқаришнинг қуйи ҳамда энг зарур бўғини. Шу боис уни доимо такомиллаштириб бориш керак.

Бизнинг маҳалла чинакам оммавий-сиёсий ишлар марказига айланган. Жамоатчилик асосида тарғиботчилар сайлаганмиз. Ёшларимиз участка милиционери раҳбарлигида тунда кўчаларимизда навбатчилик қилишаяпти. Шу боис маҳалламиз ҳудудида 1992 йилда, шу йилнинг ўтган даврида бирорта жиноят ёки кўнгилсизлик рўй бермади.

Маҳалла ўртоқлик суди уч кишидан иборат. Қўмита раиси Аъзам Нурмуҳаммедов, қўмита аъзолари М. Бурхонова, П. Латипова, Г. Абдусаидовалар бизга яқиндан ёрдам бериб туришади. Қўлимизга тушаётган шикоятларни ўз вақтида кўриб чиқамиз, оилавий жанжалларни ижобий ҳал этишга ҳаракат қиламиз. Бу борада ўртоқлик суди аъзоси, собиқ судья Самад Назаровнинг тажрибасига таянамиз.

Менимча, ҳозирги шароитдан келиб чиққан ҳолда ўртоқлик судлари ҳақидаги Низомни қайта кўриб чиқиш керак. Ўртоқлик судлари бевосита маҳалла қўмиталари ихтиёрига ўтказилиб, унга айрим гражданлик ишларини кўриш ҳуқуқи ҳам берилса яхши бўларди. Дарвоқе, ўртоқлик судлари жаримаси ҳақида ҳам ўйлаб кўриш керак. Чунки бу жариманинг энг кўп миқдори илгари 50 сўм қилиб белгиланган. Бундан ташқари лоақал вилоятда ўртоқлик судлари фаолиятини мувофиқлаштириб турувчи кенгаш бўлиши зарур.

Рашид ҲАМИДОВ,
Самарқанд шаҳридаги Девори кўндаланг маҳалла ўртоқлик судининг раиси.

Ўзбекистон овози
ХАРЧИНОМА

«ГАЗ-24» ЕНГИЛ МАШИНАСИНИНГ ОЛДИ ҚАНОТЛАРИ
«ЗИЛ-130» ЮК АВТОМОБИЛЛАРИ ДВИГАТЕЛЬ ВА АГРЕГАТЛАР
СОТИЛАДИ!
ТАЪМИРЛАНАДИ!

Асака шаҳридаги «Ўзавтосозлаш» республика ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 6-автосозлаш заводи ташкилот, корхона ва аҳолига «ГАЗ-24» автомобилининг олди қанотлари ҳамда «ТАС-32», «2УПС-10» «ТМЗ-879» маркали ағдарма прицепларини чекланмаган миқдорда сотади.

Шунингдек, корхона «ЗИЛ-130» автомобилларини келишилган нархда сотиб олувчилардан буюртма олишга тайёр.

Айни пайтда корхона барча турдаги «ЗИЛ» автомашиналари, двигатель ва агрегатларини тўлиқ таъмирлашга қабул қилади.

Манзилимиз: Асака шаҳри, Фарғона кўчаси, 57. 6-автосозлаш корхонаси.

Телефонлар: 2-26-46, 2-23-77.

ҚУЙИДАГИ ЯНГИ АВТОМАШИНАЛАР СОТИЛАДИ:

РАФ — (маршрут таксилари) ва ГАЗ—31029 «Волга»

Мурожаат учун телефонлар:
Тошкентдаги 33-77-49, 33-21-18.
Андижондаги 54-377

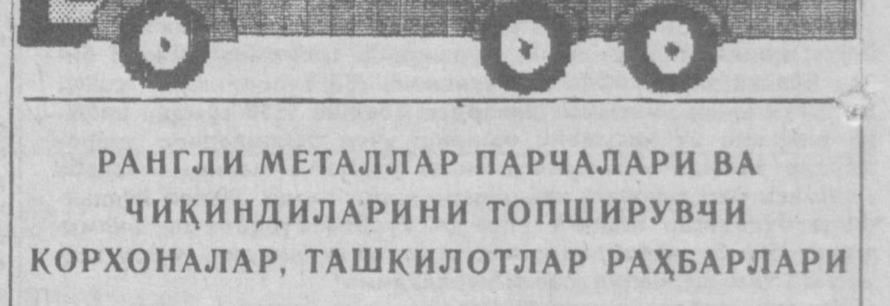

РАНГЛИ МЕТАЛЛАР ПАРЧАЛАРИ ВА ЧИҚИНДИЛАРИНИ ТОПШИРУВЧИ КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ
ДИҚҚАТИГА!

«Вторцветмет» ишлаб чиқариш бирлашмаси 1993 йил 1 апрелдан бошлаб рангли металлар парчалари ва чиқиндиларининг ҳар тоннаси учун ўртача тайёрлов нархи қуйидагича белгиланганлигини маълум қилади:

мис	86300 сўм
латун	75100 сўм
бронза	123500 сўм
алюмин	54400 сўм
қўрғошин	58700 сўм
рух	25200 сўм
никель	136800 сўм

Маълумотлар олиш учун Тошкент шаҳридаги телефонлар: 55-44-08, 55-36-69.

ТАШКИЛОТ ЮҚОРИ СИФАТЛИ ШЛАКОБЛОКЛАРНИ
СОТАДИ.

Ҳақ тўлаш исталган усулда.
Алоқа учун телефон: 48-36-62.

Собир Раҳимов районидаги «НУР» ёшлар маркази
ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой ичида қуйидаги манзилда қабул қилинади:
Тошкент шаҳри, Соғбон кўчаси, 365-уй.

• Халқ табобати

ҚАҲҲОР ТАБИБНИНГ МУОЛАЖА УСУЛЛАРИ

Қумқўрғонда Хушбоқов Қаҳҳор деган табиб бор. Уруш тугаган йили туғилган. «Ёш ғайрат» деган қишлоқда яшайди. Донғи кетган бир хўжаликда бош муҳандислик қиларди. Кўпни оғзига қарата билган. Гапга ҳам, ишга ҳам моҳир.

БУНДАН тўрт йил муқаддам Хушбоқов ҳаммасидан: касб-коридан, лавозимидан, бинойидай маош-у даромадидан воз кечди. Тоққа қараб жўнади. Ўт-ўланлар териб келди. Малҳам тайёрлай бошлади. Табиблик қиламан, деди. Бу гапга биров ишонди, биров... кулди.

Оёғи куйган одам сувга чопар, дейдилар. Элчиликда, Қаҳҳор табибдан нажот излаб келганлар шифо топа бошладилар. Халқ табобатчилиги идоралари Хушбоқовни эътироф қилди. Маҳаллий рўзномалар у ҳақда ёзишди.

Хушбоқовни мен анчадан бери биламан. Муҳандислигида мақола ёзиб беринг, десам, одамларга айтадиган гапим йўқ, бунинг устига қаламга қўлим эплашмайди, деб қўярди. Табибликни бўлса Хушбоқов, айтиш мумкинки, мақола ёзишни машқ қилишдан бошлади. Бир вақтлар аскарликдаги инисига бир энлик хат ёзишга қўли бормаган одам йигирма тўрт варақли дафтарни тўлдириб мақола ёзди.

— Яширмайман. Бундан мақсад иккита эди, — дейди табиб. — Биринчидан, ўзимни таништириб, ташвиқот қилиш (бунинг нимаси ёмон). Иккинчидан, одамларга айтадиган гаплар кўпайиб қолгани. Билмас эканман, қаламни юракнинг гапи, юракнинг дарди тебратар экан.

Қаҳҳор табибнинг муолажа усуллари жуда қизиқ, Ўт-ўландан шарбат тайёрлайди. (Буни чуқурлаштириб суриштирманг. Барибир айтмайди. Сир сақлайди). Даволаш муддатларини айтади. Парҳез тайинлайди. Руҳий касалликдан бўлак кўп хасталикларни менинг усулим билан даволаш мумкин, дейди. Ва айни пайтда мен фалон хасталикни тўлиқ тузатиб юбораман, деб мақтанмайди. Дардга чалиниш ҳам, дарддан форiғ бўлиш ҳам ҳар бир одамнинг ўзига боғлиқ, — дейди табиб.

У тайёрлаган малҳамнинг хосияти нимада, дерсиз.

— Малҳам қонни тозалайди. Қон томирларидаги холестиринни, тўқималарда чўккан тузни ювади. Қоннинг равон оқишини таъминлайди, — дейди Қаҳҳор табиб. — Бизда кўп учрайдиган кам қонлилик касаллиги ҳақида тўхталсам: кам қонли одамни унга қон қуйиш билан ёки унга оқсилли хўракни кўпроқ бериш билан муолажа қилинганда эди, эҳтимол бу хасталикдан бугунги кунда ном-нишон ҳам қолмаган бўлармиди. Бу дардни даволаш учун ичакларнинг овқат қувватини қонга сингдириш қобилиятини оширмоқ керак. Бу қобилият ҳадеб тўйимли овқат истеъмол қилишдан эмас, парҳез сақлашдан, ярим оч юришдан, қўйнинг гўшти ўрнига мева-сабзавот ейишдан, пировардида ичак тўқималаридаги чўкинди (туз) қатламининг парчаланишидан ошади.

Кўз нури ҳақида, бурундаги аллергик ринит, ангина, бавосил, кўксов (астма) ва ҳатто бепуштлик ҳақида ҳам гапимни шу йўсинда такрорлайман.

Малҳамнинг яна бир хосияти: буйракдаги, ўт халтасидаги тошларни парчалайди. Табиб халқ табобати усулида бу аъзолардаги тошни туширади.

Гапдан гап чиқиб, мен Хушбоқовдан ракни даволаса бўлармикан, деб сўрадим.

У кўрсаткич бармоғини икки қоши ўртасига яқинлаштириб, «бир минут» деди-да, ўрнидан турди. Ҳозиргина қабулидан чиққан, қошлари қуюқ, тўладан келган, бир оёғини судраброқ босадиган йигитни бошлаб ичкарига кирди.

— Бу киши Раҳмонов Умид. Бойсуннинг Пулҳоким қишлоғидан. Рак ҳақидаги саволингизга шу одам жавоб айтсин, — деди табиб.

— Мен Бойсун район поликлиникаси бош врачининг шофёриман, — деди Умидбой стулга шошилмасдан ўтириб олгач, сўз бошлаб.— Қудратбойнинг (каттамизнинг) онаси Баҳор момони дўхтирлар қизилўнгачдан рак бўлган, дейишди. Ҳатто Тошкентнинг дўхтирлари ҳам уни уйга қайтариб юборишди. Сўнг биз шу кишидан (табибни кўрсатиб) сув элитдик. Бугун мана юз эллик чақиримдан келиб саккизинчи марта сув олиб кетишим. Баҳор момо тўшакда михланиб қолганди денг. Тузалди. Наврўз куни момони бир хешимизникига тўйга олиб бордим. Етмишга кирган момо, ишонсангиз, рақсга тушиб кетсалар бўладими-а...

— Кўп ошириб юборманг, Раҳмонов, — деди Қаҳҳор табиб кулиб, — Момонинг илон гўштини тановул қилганини яширманг. Тузалиб кетишига менинг сувимдан ҳам кўра ўша нарса сабаб бўлган.

— Хорошо, — деди Умидбой жиддий тортиб. — Лекин менинг бошимнинг яраси (псариаз) илон гўшти емасам ҳам тузаляпти-ку. Ҳали Москов, ҳали Киев деб чопмаган жойим қолмовди. Бу сиз тайёрлаган сувнинг хосияти. Бу гапни мен оширмайман ҳам, тоширмайман ҳам, баралла иқрор бўлиб айтаман.

— Барибир ракни даволайман деб зинҳор мақтанмайман. Лекин бир нарсага аминман: қон томири, қони мусаффо одамга рак, қанд, қон босими деган касалликлар доримайди ҳам.

Яна эшик очилди. Остонадан ёшроқ йигит мўралади. Хушбоқов яна ўрнидан туриб кетди.

— Э, бугун бизнинг энг зўр мижозларимиз келадиган кун экан-да, — деди у йигитни ичкарига таклиф қилиб. — Бу киши Хуррамов Абдулла. Қизириқ районидан. Ўт халтасида учга тўрт (эни уч, узунлиги тўрт сантиметрлик) тош бор эди. Саккиз ой муолажадан сўнг тош 1,7х1 га кичрайди. Рентген тасвирлари бор.

Тошдан операциясиз қутулдим, — дейди Абдулла табибдан умр бўйи қарздорлигини айтиб.

Хайрлашаётиб Хушбоқов гап қотди:

— Бандаси қаноатли бўлмоғи лозим, — деди у сокин оҳангда. — Қаноат даражаси унда аввало меъёрида овқатланиш, нафсни тия билишда намоён бўлади. Шуни уддалаган одам яратганнинг ҳидоятларидан бенасиб қолмас. Сиҳат-саломатлигига ҳар ким ўзи посбон. Тану жонига ҳар ким ўзи табиб, ўзи ҳаким, ўзи соҳиб. Хасталик кишининг яшашга уқувсизлигидан нишона.

Хушбоқов ҳақида яна икки оғиз сўз: ҳар ёзда қирқ кун фақат мева-сабзавот тановвул қилиб, рўза тутади. Ҳар ойда олти кун рўза ушлайди. Оиласи билан енгил овқатланишга ўрганишган. Рўзғорда ҳеч ким овозини кўтариб гапирмайди. Табиб-у ҳакимларга эҳтиёжмандлик йўқ.

Бугуннинг ҳаловатидан тўйиниб, эртанги кунни соғиниб яшайди бу хонадон.

Олимжон УСАНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 ТОШКЕНТ, ГСП, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ 32-УЙ.

МУАССИСЛАР:
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ
Бош муҳаррир
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»
РЕДАКЦИЯЛАР:
Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14.
Ижтимоий ҳаёт — 33-21-43, 32-53-16.
Жиноятчиликка қарши кураш —33-76-04, 32-26-70.
Вилоят мухбирлари — 33-12-16, 32-57-20.
Хатлар, ахборот ва спорт — 33-12-56, 32-55-16.
«Осиё бозори» — 33-41-89, 32-55-70.
Котибият — 33-72-83, 32-53-06.
Эълон ва билдирувлар — 32-54-12.
Шароф Рашидов фонди — 33-20-36, 32-54-35.
Қабулхона — 32-55-15.
ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ
Андижонда — 4-48-85;
Бухорода — 3-96-12;
Гулистонда — 2-26-22;
Жиззахда — 3-31-86;
Қаршида — 3-25-79;
Нукусда — 2-42-62;
Самарқандда — 35-22-90;
Урганчда — 6-72-60;
Термизда — 2-23-01.
Навбатчи муҳаррир: Ш. РЎЗИЕВ.

• Бирорта ҳам хат редакция эътиборидан четда қолмайди.
• Эълонлар кечиктирмай чоп этишга кафолат берилади.
• Қўлёзмалар ҳажми чекланмайди.
• Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000120.
Газета офсет усулида А—2 форматда босилади.
Ҳажми 2 босма табоқ, тиражи 166.770 нусха.
Босишга топшириш вақти — 21.00, топширилди — 23.00.
Г—168. № 70.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси 41-уй.
1 2 3 4 5 6